

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Факультет № 3

Кафедра поліцейської діяльності та публічного адміністрування

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника Головного
управління Національної поліції у
Вінницькій області
майор поліції

_____ **Ігор ВОЛОКІТЕНКО**
« ____ » _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор
Харківського національного
університету внутрішніх справ
генерал поліції третього рангу

_____ **Валерій СОКУРЕНКО**
« ____ » _____ 2023 р.

ПРОГРАМА

стажування для слухачів магістратури 2 курсу факультетів №3 та № 5,
які здобувають вищу освіту за освітньою програмою
другого (магістерського) рівня вищої освіти

262 «Правоохоронна діяльність» (Правоохоронна діяльність)

Вінниця 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
30.08.2023 Протокол № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 3
29.08.2023 Протокол № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
Харківського національного
університету внутрішніх справ
з юридичних дисциплін
29.08.2023 Протокол № 7

Розглянуто на засіданні кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3 протокол № 21 від 28.08.2023.

Розробники:

1. Завідувач кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3, д.ю.н., професор, Джафарова О.В.
2. Доцент кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3, к.ю.н., доцент, Чишко К.О.

Рецензенти:

1. Логвиненко Б.О. – професор кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, д. ю. н., професор.
2. Салманова О.Ю. – завідувач кафедри адміністративного права і процесу факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, д.ю.н, професор.

1. Загальні положення

Невід'ємною складовою частиною практичної підготовки слухачів магістратури в Харківському національному університеті внутрішніх справ є стажування в комплектуючих підрозділах Національної поліції України, що здійснюється з метою закріплення в процесі практичної підготовки теоретичних знань, отриманих слухачів магістратури в ході вивчення навчальних дисциплін відповідно до напрямку підготовки, спеціальності та спеціалізації, набуття та вдосконалення професійних навичок і вмінь, необхідних їм для виконання обов'язків за певними посадами, та освоєння прийомів роботи органів та підрозділів Національної поліції України.

Стажування слухачів магістратури ХНУВС на посаді (вищої за ту, яку вони обіймають чи обіймали в практичних підрозділах) – є завершальним етапом практичної підготовки в Університеті і проводиться після вивчення теоретичної частини навчальних дисциплін та перед складанням державних іспитів (комплексного державного екзамену) з метою підготовки майбутніх фахівців до самостійного виконання службових обов'язків на відповідній посаді згідно з отриманою в Університеті спеціалізацією навчання і задля здобуття ступеня вищої освіти «магістр» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність». Стажування надає змогу застосовувати набуті професійні навички і уміння в ході виконання функціональних обов'язків на відповідних посадах під час проходження служби в територіальних органах Національної поліції України.

Стажування слухачів магістратури на посаді проводиться відповідно до вимог Плану заходів щодо реалізації положень Стратегії державної кадрової політики на 2012-2020 роки, затвердженого Указом Президента України від 23.04.2013 № 229, «Положення про практичну підготовку слухачів та курсантів вищих навчальних закладів МВС України», затвердженого наказом МВС України від 27.06.2013 № 621, навчальних планів Харківського національного університету внутрішніх справ на 2020/2021 навчальний рік з метою підвищення якості і ефективності практичної підготовки слухачів магістратури закладів вищої освіти системи МВС України.

Для проходження стажування слухачів магістратури ХНУВС відряджаються до територіальних органів Національної поліції України, у яких планується їх призначення після закінчення Харківського національного університету внутрішніх справ.

Стажування покликане максимально прискорити ознайомлення слухачів магістратури випускних курсів з конкретними ділянками роботи в структурних підрозділах Національної поліції України в реальних умовах, закріпити одержані слухачами магістратури знання щодо діяльності органів та підрозділів Національної поліції, та сформувані професійні уміння і навички щодо застосування норм чинного адміністративного законодавства у діяльності по забезпеченню публічної безпеки і порядку, профілактики правопорушень, захисту прав і свобод людини і громадянина, тощо.

Основними завданнями стажування на посаді є:

- формування професійних умінь і навичок, необхідних для роботи щодо

здійснення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень; виявлення, розкриття і розслідування кримінальних та адміністративних правопорушень; вивчення причин та умов, що сприяють вчиненню злочинів і правопорушень; реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або інші події;

- освоєння змісту професійної діяльності, методів і тактичних прийомів роботи на конкретних посадах;
- оволодіння передовими методами службової діяльності територіальних органів поліції;
- зміцнення розуміння необхідності суворого дотримання законності, виховання почуття обов'язку, любові до обраної професії;
- розвиток організаторських здібностей, почуття відповідальності за доручену справу, ініціативи, волі і наполегливості при виконанні посадових обов'язків;
- вміння складати первинні документи при виявленні правопорушень.

Стажування передбачене навчальними планами ХНУВС і забезпечується кафедрою поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3 Університету. Під час стажування на посаді слухачі магістратури збирають матеріали у відповідності до програми стажування для майбутнього їх захисту, а також апробують теоретичну частину вивчення навчальних дисциплін в діяльності територіальних органів поліції.

В процесі проходження стажування створюються необхідні умови для покращення професійної підготовки слухачів магістратури, вивчаються їх ділові, моральні й особисті якості для вирішення питань щодо здатності майбутнього фахівця виконувати функціональні обов'язки на відповідних посадах в органах та підрозділах Національної поліції України.

2. Перелік умінь та навичок, яких повинні набути слухачі магістратури під час проходження стажування

Метою стажування на посаді є набуття слухачами магістратури практичних навичок роботи в діяльності територіальних органів поліції та їх підрозділів (зокрема, підрозділів превентивної діяльності) шляхом залучення до заходів з забезпечення публічної безпеки і порядку; запобігання та профілактики правопорушень; взаємодії з громадськими формуваннями та населенням тощо.

У результаті проходження стажування слухачі магістратури **повинні знати:**

- основні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти України (у тому числі відомчі нормативні документи МВС України та Національної поліції України), які регламентують діяльність Національної поліції;
- організаційну структуру територіальних органів поліції, принципи їх діяльності, функції та основні завдання, що покладаються на підрозділи поліції;
- порядок розгляду звернень громадян і здійснення провадження по ним;
- порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, а також порядок здійснення контролю за його дотриманням;
- алгоритм і послідовність дій поліцейського на місці вчинення

адміністративного та кримінального правопорушення, способи їх фіксації;

- порядок застосування поліцейських заходів;
- порядок взаємодії підрозділів територіальних органів Національної поліції з іншими підрозділами МВС, громадськими формуваннями і населенням в ході виконання покладених на них завдань (по забезпеченню публічної безпеки і порядку, профілактики правопорушень та ін.);

вміти :

- застосовувати норми діючого адміністративного законодавства України в діяльності підрозділів Національної поліції;
- правильно діяти на місці вчинення правопорушення, здійснювати фіксацію слідів скоєного правопорушення;
- складати основні процесуальні документи за фактом вчиненого адміністративного правопорушення.

3. Організаційно-методичні вказівки

Програму стажування на посаді слухачів магістратури ХНУВС розроблено кафедрою поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3 ХНУВС за участю працівників практичних служб і підрозділів територіальних органів поліції з урахуванням змін у чинному законодавстві України і вимог щодо майбутньої професійної діяльності, та затверджено Ректором Харківського національного університету внутрішніх справ.

Наказом МВС України від 27 червня 2013 року № 621 визначається організація, проведення і керівництво стажуванням на посаді слухачів магістратури в територіальних органах поліції України. Проходження стажування слухачами магістратури здійснюється на базі територіальних підрозділів Національної поліції в областях.

Строк стажування на посаді слухачів магістратури – 7 тижнів (обсяг годин визначається навчальним планом).

Керівники стажування призначаються з числа досвідчених викладачів кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3 ХНУВС, а також керівників та досвідчених працівників (служб) територіальних органів поліції.

Під час проходження стажування слухачі магістратури повинні:

- вивчити організаційну будову ГУ Національної поліції в областях, відповідного територіального органу (відділу) поліції;
- ознайомитися з організацією роботи відповідних підрозділів превентивної діяльності, патрульної поліції тощо;
- вивчити функціональні обов'язки працівників цих підрозділів;
- ознайомитися з нормативними актами, які регламентують діяльність відповідних підрозділів поліції за місцем проведення стажування;
- ознайомитися з порядком ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, а також порядком здійснення контролю за його дотриманням;
- ознайомитися з обліково-реєстраційною роботою в органах поліції;
- ознайомитися з порядком розгляду звернень громадян;
- ознайомитися з організацією особистого прийому громадян в

територіальних органах поліції;

- ознайомитися з порядком здійснення превентивної та профілактичної роботи серед громадян та осіб взятих на профілактичний облік;
- ознайомитися з порядком притягнення осіб до адміністративної відповідальності, веденням справ (оформленням матеріалів) про адміністративні правопорушення, їх вирішенням та обліком;
- знайомитися з порядком здійснення діяльності за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів поліції;
- ознайомитися з обліком і контролем за об'єктами дозвільної системи;
- ознайомитися з організацією та порядком встановлення та здійснення адміністративного нагляду за особами звільненими з місць позбавлення волі;
- ознайомитись з формами співпраці дільничного інспектора поліції з громадськими формуваннями й населенням на поліцейській дільниці;
- ознайомитися з порядком направлення громадян для огляду на стан сп'яніння в установи охорони здоров'я і проведення огляду з використанням технічних засобів.

4. Права та обов'язки осіб, які беруть участь в організації, проведенні та проходженні стажування

Організацію, проведення стажування, контроль за її проходженням здійснюють керівники ХНУВС та територіальних органів (підрозділів) поліції, у розпорядження яких направлені слухачі магістратури.

Керівництво ХНУВС для організації стажування видає наказ, в якому визначається:

- територіальний орган поліції (ГУ Національної поліції в області), у який буде направлено слухачів магістратури, та їх кількість;
- призначає керівників стажування з числа досвідчених викладачів кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3 ХНУВС;
- порядок забезпечення своєчасного прибуття слухачів магістратури для проходження стажування до територіального органу поліції;
- завчасне інформування територіального органу (підрозділу) поліції про терміни проведення стажування, та надання переліку питань, які підлягають вивченню, а також програму стажування;
- забезпечення слухачів магістратури навчально-методичними матеріалами для проведення стажування (Програма стажування);
- порядок здійснення контролю за прибуттям слухачів магістратури до територіального органу поліції для проходження стажування;
- порядок проведення інструктажів з відповідальними особами територіального органу поліції, до яких направляються слухачі магістратури для проходження стажування;
- графіки здійснення контролю за проходженням стажування.

Витяги з наказу не пізніше ніж за сім днів до початку стажування

направляються до відповідних територіальних органів поліції.

Відповідальність за організацію і проведення стажування слухачами магістратури, безпосередній контроль за його проходженням здійснюється керівництвом факультетів № 3 та № 5 ХНУВС, та посадовими особами територіальних органів поліції.

Організаційно-методичне керівництво, забезпечення виконання програми стажування покладаються на викладачів кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3 ХНУВС.

Для організаційного забезпечення стажування наказом по Університету за слухачами магістратури закріплюються керівники стажування з числа науково-педагогічних працівників кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування, які здійснюють методичну та консультативну допомогу слухачам магістратури.

Наказами керівництва територіальних органів поліції визначаються керівники-наставники з числа найбільш кваліфікованих працівників.

Навчально-методичний відділ Університету (відділення практичного навчання) не пізніше ніж за місяць до початку стажування інформує керівництво комплектуючого підрозділу Головного управління Національної поліції в відповідній області, куди відряджаються слухачі магістратури, про терміни його проведення, кількісний склад стажистів, що відряджаються в їх розпорядження, із вказівкою спеціалізації і профілю навчання, а також направляє на їх адресу програму стажування та інші необхідні навчально-методичні матеріали.

Перед початком стажування керівники від факультету № 3 ХНУВС спільно з керівниками стажування з числа науково-педагогічних працівників кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування та відділення практичного навчання навчально-методичного відділу ХНУВС проводять організаційно-методичні інструктажі із слухачами магістратури, які направляються для проходження стажування в територіальні органи поліції з обов'язковим складанням протоколу загальних зборів курсу про проведення інструктажу, відомостей про проведений інструктаж з підписом відповідальних осіб і стажистів; здійснюють контроль за проходженням стажування слухачами магістратури; забезпечують облік роботи слухачів магістратури і підведення її підсумків, запровадження результатів стажування у навчальному процесі.

Керівники стажування від ХНУВС мають право:

- здійснювати контроль за організацією та проходженням стажування слухачами магістратури в територіальних органах поліції та отримувати витяги з наказів про його організацію;
- перевіряти ведення щоденників і надавати рекомендації про внесення в них змін;
- вносити керівництву територіального органу поліції пропозиції щодо усунення виявлених недоліків в організації стажування;
- вивчати умови організації та проведення стажування слухачів магістратури, бути присутніми при проведенні інструктажів та доведення до їх відома заходів безпеки, контролювати виконання ними практичних дій;
- брати участь у підбитті підсумків несення служби (виконання практичних дій) слухачами магістратури.

- уносити пропозиції керівництву відповідних територіальних органів поліції щодо заохочення керівників стажування з числа працівників поліції;
- отримувати інформацію у відповідних територіальних органах поліції про діяльність випускників ХНУВС на відповідних посадах у територіальних органах (підрозділах) поліції у регіоні.

Обов'язки структурних підрозділів ХНУВС при проведенні стажування

Відділення практичного навчання навчально-методичного відділу ХНУВС:

- розподіляє слухачів магістратури з урахуванням їх спеціалізації та профілю навчання (згідно з інформацією, наданою факультетом);
- забезпечує організаційно-методичне керівництво стажуванням слухачів магістратури;
- надає необхідну допомогу факультету та кафедрам в організації проведення стажування, аналізує та узагальнює результати її проведення;
- готує проекти наказів про організацію стажування слухачів магістратури на посаді і створення комісій із захисту результатів проходження стажування;
- готує графік проходження стажування на поточний навчальний рік;
- забезпечує контроль за своєчасною розробкою і оновленням програми проходження стажування;
- бере участь у розробці організаційно-методичних документів із проходження стажування;
- забезпечує поточний контроль за проведенням стажування, аналіз і узагальнення результатів стажування, підготовку пропозицій щодо усунення недоліків, подальшого вдосконалення організації і проведення стажування слухачів магістратури на посаді;
- готує проекти рішень Вченої ради ХНУВС, ректорату Університету щодо організації стажування.

Керівництво факультетів № 3 та № 5 ХНУВС:

Декан факультету безпосередньо керує організацією та проведенням стажування.

Він повинен:

- забезпечити своєчасну розробку, погодження, надання підпорядкованими випускними (профільюючими) кафедрами слухачам магістратури Програми стажування;
- сформувати комісії із захисту матеріалів проходження стажування та надати пропозиції для включення їх до відповідного наказу.

Заступник декана зобов'язаний:

- забезпечити своєчасне та організоване прибуття слухачів магістратури до місця проходження стажування;
- провести інструктажі з відповідальними (офіцерами курсової ланки) за своєчасне, організоване прибуття слухачів магістратури до місця проходження

стажування;

- провести інструктажі зі слухачами магістратури з приводу організації проведення стажування, суворого дотримання правил поведінки, особистої безпеки.

Відповідальні офіцери курсової ланки факультету зобов'язані:

- перед початком стажування провести стройовий огляд та інструктажі з приводу дотримання правил поведінки та особистої безпеки за межами ХНУВС;
- забезпечити своєчасне та організоване прибуття слухачів магістратури до місця проходження стажування в ГУ Національної поліції України в областях.

Кафедра поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3 ХНУВС:

- розробляє, погоджує та надає для затвердження програму стажування слухачів магістратури;
- забезпечує організаційно-методичне керівництво стажуванням;
- проводить перед початком стажування інструктажі з керівниками стажування і надає їм необхідну допомогу;
- проводить інструктажі з відповідальними особами територіального органу поліції, до яких направляються слухачі магістратури для проходження стажування;
- аналізує і узагальнює звіти керівників стажування, розробляє заходи щодо вдосконалення проходження стажування та забезпечує зберігання на кафедрах звітної документації слухачів магістратури не менше одного року за підсумками проходження стажування.

Керівники стажування з числа науково-педагогічних працівників кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3 ХНУВС мають право:

- здійснювати контроль за організацією і проходженням стажування слухачами магістратури в територіальних органах поліції, отримувати витяги з наказів про її організацію;
- перевіряти ведення щоденників і надавати вказівки про внесення в них змін і доповнень до них;
- виявляти недоліки в організації стажування та вносити пропозиції керівництву територіального органу поліції щодо їх усунення;
- вивчати умови організації та проведення стажування слухачів магістратури, бути присутнім при проведенні інструктажів та доведення до їх відома заходів безпеки, спостерігати виконання ними практичних дій;
- брати участь у підведенні підсумків несення служби (виконання практичних дій) слухачів магістратури ХНУВС;
- уносити пропозиції керівництву відповідних територіальних органів поліції щодо заохочення керівників стажування з числа працівників поліції.

Викладачі-керівники стажування слухачів магістратури зобов'язані:

- безпосередньо керувати проходженням стажування слухачів магістратури

відповідно до програми, індивідуальних планів і графіків проходження стажування;

- приймати активну участь в інструкторсько-методичних і підсумкових нарадах, що проводяться в територіальних органах поліції, з питань організації і проведення стажування;
- надавати методичну допомогу безпосереднім керівникам-наставникам стажування;
- контролювати виконання стажистами індивідуальних планів стажування, правильності оформлення і ведення щоденників проходження стажування;
- інформувати керівників територіального органу поліції про наявність недоліків в організації і проведенні стажування;
- узагальнювати досвід проведення стажування та брати участь у роботі комісій із захисту матеріалів стажування.

Права і обов'язки територіальних органів поліції, в яких проходять стажування слухачі магістратури ХНУВС

Керівники територіального органу Національної поліції зобов'язані:

- визначити конкретні підрозділи територіального органу (відділ, відділення) поліції, де будуть проходити стажування слухачі магістратури; створити належні умови для проведення стажування;
- призначити наказом безпосередніх керівників стажування з числа осіб, рекомендованих керівництвом підрозділу, у якому планується проведення стажування, закріпити слухачів магістратури за керівниками-наставниками (*копію наказу в триденний строк направити до ХНУВС*).
- забезпечити своєчасне інформування керівників підрозділів, до яких розподілені слухачів магістратури для проходження стажування, про її строки, мету та порядок організації і проведення.
- здійснювати постійний контроль за організацією та проведенням стажування, готувати пропозиції щодо її вдосконалення;
- підбивати підсумки та аналізувати результати проходження стажування з обов'язковим виставленням загальної оцінки. Копії підсумкових матеріалів направляти до ХНУВС;
- забезпечити належні умови праці та побуту слухачів магістратури під час проходження стажування;
- не допускати залучення слухачів магістратури до виконання завдань, не передбачених програмою стажування та виконання яких пов'язане з ризиком для життя і здоров'я або може призвести до неправомірних дій через їх недостатню фахову підготовленість.

Керівники підрозділів територіального органу поліції, у яких слухачі магістратури проходять стажування, зобов'язані:

- забезпечити створення належних умов для виконання програми стажування, індивідуальних планів стажування у повному обсязі та контроль за їх реалізацією;
- призначити відповідними наказами керівників-наставників стажування з числа досвідчених працівників підрозділів і служб територіального органу

поліції, які мають відповідний кваліфікаційний рівень і достатній практичний досвід, високі ділові та моральні якості, стаж роботи не менше 3 років.

- здійсненити контроль за організацією і проведенням стажування;
- провести інструктаж слухачів магістратури, їх ознайомлення з оперативною обстановкою, завданнями і функціями територіального органу поліції, їх структурою, внутрішнім розпорядком, правилами техніки безпеки;
- приймати рішення про заохочення або накладення дисциплінарних стягнень на слухачів магістратури (копії наказів направляються до Університету);
- здійснювати аналіз та оцінку результатів роботи слухачів магістратури, вивчення їх особистих та ділових якостей, внести пропозицій про доцільність їх подальшого проходження служби (навчання) за відповідною спеціалізацією;
- забезпечити розгляд і своєчасне надсилання до Університету характеристик слухачів магістратури.

Керівники-наставники стажування від територіального підрозділу (служби) поліції зобов'язані:

- здійснювати повсякденне керівництво роботою слухачів магістратури. Забороняється залучати стажистів до проведення службових заходів, виконання яких пов'язано з ризиком для життя і здоров'я або може призвести до неправомірних дій з їх сторони через недостатній рівень підготовленості.
- ознайомити слухачів магістратури з оперативною обстановкою на території обслуговування територіального органу поліції у регіоні, характером і особливостями роботи підрозділу;
- здійснювати практичне навчання відповідно до програми стажування та індивідуального плану проходження стажування, при цьому проводити роботу, спрямовану на формування у слухачів магістратури навичок і вмінь, що необхідні для успішного виконання поставлених завдань;
- надавати допомогу слухачам магістратури у складанні звіту роботи на період проходження стажування, вести щоденний облік і надавати оцінку роботи слухачів магістратури, тощо;
- вивчати особисті і ділові якості слухачів магістратури, їх ставлення до роботи;
- узагальнювати підсумки стажування та подавати звіти на погодження відповідним керівникам органів поліції;
- складати характеристики на слухачів магістратури, подавати їх на підпис начальникові територіального органу поліції (не пізніше, ніж за три дні до закінчення стажування);
- здійснювати постійний контроль за роботою слухачів магістратури, виконання ними вимог програми стажування, індивідуальних планів стажування у повному обсязі, ведення ними щоденників та іншої відповідної документації, дотриманням дисципліни і внутрішнього розпорядку.

Права та обов'язки слухачів магістратури під час проходження стажування:

Під час проходження стажування слухачі магістратури ХНУВС за наказом

залучаються до виконання завдань, що покладаються на поліцію. Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» на слухачів магістратури ХНУВС поширюються права і обов'язки, гарантії правового і соціального захисту та відповідальність працівників поліції, в разі їх залучення до виконання завдань по забезпеченню публічної безпеки і порядку, протидії злочинності.

Під час проходження стажування слухачі магістратури підпорядковуються начальникові територіального органу Національної поліції, у розпорядження якого їх було направлено.

Слухачі магістратури під час проходження стажування зобов'язані:

- своєчасно прибути в відповідний територіальний орган (підрозділ) поліції для проходження стажування, відрекомендуватися його керівникові, отримати необхідні вказівки та пояснення і приступити до виконання завдань програми стажування у відповідних підрозділах поліції;
- якісно виконувати всі завдання, передбачені програмою стажування;
- вести щоденник та регулярно звітувати про виконану роботу перед керівниками-наставниками з числа працівників органів поліції і викладачами кафедри, що здійснюють керівництво стажуванням;
- вивчати нормативно-правові акти, накази, інструкції, методичними та аналітичними документами, що стосуються діяльності Національної поліції, формами та методами роботи працівників поліції;
- дотримуватись внутрішнього розпорядку, встановленого за місцем проходження стажування, підтримувати дисципліну;
- вивчити і суворо дотримуватись заходів особистої безпеки, правил охорони праці, пожежної безпеки, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- перед закінченням стажування скласти звіт про проходження стажування за встановленою формою (додаток 3) та затвердити його у керівника територіального органу Національної поліції.

Покладання на слухачів магістратури обов'язків, які не передбачені програмою стажування, зміна спеціалізації (профілю навчання), а також їх переміщення з одного органу поліції до іншого без узгодження з керівництвом Університету не допускаються.

У ході проходження стажування слухачі магістратури мають право:

- ознайомлюватися з нормативними актами, окремими службовими документами, що знаходяться у провадженні територіального органу поліції, справами про адміністративні правопорушення, іншими матеріалами в обсязі завдань, визначених програмою стажування та індивідуальними планами;
- доповідати керівникам-наставникам з комплектуючих органів поліції і викладачам кафедри про доручення їм (слухачам магістратури) завдань, які не відповідають їх компетенції і рівню підготовленості;
- проводити самостійно, а також під керівництвом закріплених керівників стажування, передбачені законом процесуальні дії;
- за згодою безпосереднього керівника стажування користуватися технічними та іншими засобами, наявними у відповідному територіальному

органі поліції;

- вносити керівництву ХНУВС пропозиції щодо вдосконалення організації і проведення стажування, а також діяльності практичних органів;
- повідомляти керівництво про випадки порушень вимог чинного законодавства України, нормативно-правових актів МВС та МОН, Положення про практичну підготовку курсантів та слухачів закладів вищої освіти МВС України.

5. Зміст та порядок оформлення звітних матеріалів

Після закінчення стажування на посаді слухач магістратури складає письмовий звіт про стажування, де відображені зміст всієї роботи, яка проводилася ним під час стажування, підсумки виконання завдань програми стажування (додаток 3). Обсяг звіту до 10 сторінок. Звіт підписується слухачем-стажистом і подається для підписання безпосереднім керівником стажування, погодження керівником підрозділу Національної поліції де слухач магістратури проходив стажування, та затверджується начальником Відділу (відділення) Національної поліції.

Звіт повинен включати наступні відомості (додаток 3):

- назву територіального органу поліції (ГУ Національної поліції в області), в якому проводилось стажування, його стислу характеристику;
- підсумки виконання програми стажування та індивідуального завдання кафедри (що конкретно зроблено, вивчено, узагальнено, відпрацьовано практично);
- заходи, в яких слухач магістратури брав участь (періодичність їх проведення) та безпосередньо складав процесуальні документи;
- стан оперативної обстановки та особливості забезпечення публічної безпеки і порядку на території обслуговування територіального органу поліції;
- думки про результати стажування;
- висновки щодо позитивних моментів організації та проходження стажування;
- труднощі і недоліки, які виникали під час проходження стажування, недостатність знань, отриманих під час навчання, та надати свої пропозиції щодо їх усунення;
- пропозиції щодо вдосконалення навчального процесу та поліпшення організації стажування в територіальному органі поліції.

У звіті необхідно також вказати: який позитивний досвід отримав слухачів магістратури в процесі стажування; якою мірою стажування допомогло закріпленню теоретичних знань і практичних навичок з складання процесуальних документів, проведення відповідних заходів у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку.

До звіту про стажування необхідно додати:

- **характеристику**—відгук з місця проходження стажування, затверджену керівником територіального органу поліції за місцем стажування та скріплену печаткою. У характеристиці відображаються результати і якість виконання

програми стажування та індивідуального плану проходження стажування, ступінь підготовленості стажиста до виконання посадових обов'язків, знання ним нормативних документів і уміння користуватися ними в роботі, уміння самостійно складати службові документи, організаторські здібності, морально-вольові якості, дисциплінованість, загальний та культурний рівень розвитку; пропозиції про доцільність призначення випускника на конкретну посаду, попередня оцінка стажування. Характеристика направляється на адресу ХНУВС і додається до особової справи слухача магістратури (стажиста).

- **щоденник стажування** (додаток 2), який повинен бути пронумерований, прошитий та скріплений печаткою (аркуш формату А 5);

- справи (копії) про адміністративні правопорушення, провадження яких здійснювалось особисто стажистом або за його активною участю за напрямком діяльності підрозділів превентивної діяльності (старший інспектор превентивної діяльності, старший інспектор ювенальної превенції, тощо) (не менше 5);

- за можливістю: справи (копії) по протокольній формі досудової підготовки матеріалів, провадження якої здійснювалось слухачем магістратури особисто або працівником територіального органу поліції, який є керівником стажування відповідного слухача магістратури; матеріали справ (копії) за фактом здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі;

- матеріали (справу) з висновком про розгляд звернення громадян (або копія таких матеріалів);

- матеріали справ (особова справа, облікова справа) на об'єкти дозвільної системи з відповідними процесуальними документами (рапорти перевірки об'єктів дозвільної системи; акти перевірки об'єктів дозвільної системи; рапорти про виконання завдання керівника територіального органу поліції щодо початкової перевірки на дотримання вимог щодо умов зберігання об'єктів дозвільної системи; відомостей, які характеризують громадянина за місцем проживання та наявність фактів, які унеможливають видачу дозволу на придбання об'єкту дозвільної системи і ін.);

- окремі процесуальні документи, які склалися стажистом особисто або за його участю при здійсненні адміністративної діяльності:

основні – постанова про накладення адміністративного стягнення або про припинення справи, протокол про адміністративне правопорушення, протокол адміністративного затримання особи, що вчинила адміністративний проступок та ін.;

допоміжні – висновок за матеріалами, подання, акт перевірки, акт обстеження, протокол вилучення, протокол контрольної перевірки, довідка-характеристика, заява, службовий лист, пояснення, рапорт (рапорт про застосування вогнепальної зброї, спеціальних засобів та фізичного впливу), схема оборони об'єкту дозвільної системи при надзвичайних ситуаціях (землетрус, вибух, аварія та ін.), схем-рішення по забезпеченню публічного порядку та безпеки в період масових заходів (мітинг, концерт тощо), схема місця події (ДТП, крадіжка та ін.);

інші адміністративно-організаційні документи - план роботи, доповідна записка, графік, доповідь, звіт, зведення, договір, розпорядження, тощо.

6. Захист матеріалів стажування та критерії оцінювання

Після закінчення терміну проходження стажування на посаді слухач магістратури ХНУВС повинні подати на кафедру поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3 Університету для оцінювання проходження ними стажування наступні документи:

- індивідуальний план;
- щоденник;
- звіт;
- характеристика;
- матеріали справ (копії) про адміністративні правопорушення.

Для організації захисту матеріалів проходження стажування наказом ректора ХНУВС призначаються комісії, кожна з яких очолює декан (заступник декана) відповідного факультету ХНУВС. До складу комісій входять 2-3 викладачі кафедри адміністративної діяльності поліції факультету № 3 ХНУВС та представники практичних органів та підрозділів Національної поліції України (за їх згодою).

Відповідно до розкладу, який складається факультетами № 3 та № 5 і затвердженого першим проректором ХНУВС за 10 днів до закінчення проходження стажування, захист результатів стажування проводиться в останні дні її проходження.

Матеріали проходження стажування захищаються на підставі звітних матеріалів, представлених стажистом та успішного проходження поліцейського квесту. Допуск до захисту оформлюється керівником стажування від ХНУВС у матеріалах звіту.

В основу проведення поліцейського квесту покладено ситуатійний метод (рольова, ділова гра, тощо), змістовну частину якого спрямовано на опанування слухачами алгоритму дій, пов'язаного з реалізацією поліцією своїх службових завдань. Приклади ситуатійних завдань та варіантів алгоритмів дій розміщені в *додатку 4*.

Поліцейський квест передбачає: імітацію професійних умінь, що максимально наближені до реальних; проблемний характер ситуацій, що моделюються; наявність роле та їх чіткий розподіл між учасниками опис структури та сценарію гри. Квест має бути засобом відтворення курсантами тих професійних ситуацій, які стосуються тим навичкам та інформації отриманої курсантами під час проходження практики.

Поліцейський квест сприяє ефективному вирішенню цілої низки практичних завдань, а саме:

- створює можливість розвитку навичок професійного спілкування шляхом реалізації головної функції – комунікативної;
- підтримує навчання на рівні мислення, аналізу, практичних дій та оцінки;
- підвищує мотивацію слухачів до вивчення дисциплін, з одного боку, і до використання отриманих знань у практичній діяльності – з іншого;
- учасник квесту отримує додаткову можливість професійної експертизи своїх творчих здібностей та практичних умінь отриманих за час проходження

ознайомчої практики

Оцінювання результативності стажування слухачів магістратури, виконання індивідуальних завдань здійснюється комісією з урахуванням наявності усіх звітних матеріалів проходження стажування та правильності їх оформлення, змістовності звіту, характеристики - відгуку на слухача та правильності проходження поліцейського квесту під час захисту матеріалів практики. Результати захисту стажування відображаються у заліково-екзаменаційних відомостях, залікових книжках, навчальних картках, додатках до диплома та оцінюються за 100 бальною шкалою з подальшим переводом до національної шкали ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно") та шкали ECTS. Отримані бали комісія оголошує слухачеві магістратури.

Слухачі магістратури, які не виконали програму стажування, отримали негативний висновок про якість її відпрацювання або одержали незадовільну оцінку під час захисту матеріалів стажування, з дозволу ректора Університету проходять стажування повторно в період канікулярної відпустки за місцем дислокації Університету. У разі повторного невиконання програми стажування (незалежно від причини) слухачі магістратури до складання державних екзаменів не допускаються та відраховуються з Університету у встановленому порядку.

Підсумки організації і проходження стажування слухачами магістратури на посаді в підрозділах територіальних органах поліції, пропозиції щодо їх подальшого вдосконалення щорічно розглядаються на засіданнях Вченої ради ХНУВС, ректорату, Вченої ради факультету, засіданнях кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування.

7. Інформаційне та методичне забезпечення

Основна

1. Адаптація молодих спеціалістів до служби в органах Національної поліції. Практичний посібник. За заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 96 с.

2. Адміністративна відповідальність за правопорушення пов'язані з корупцією: науково-практичний посібник / Бугайчук К.Л., Безпалова О.І., Джафарова О.В., Іванцов В.О., Шатрава С.О.. Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2016. 98 с

3. Адміністративна діяльність органів поліції України: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, В. А. Троян та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка]; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2017. 432 с.

4. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях: навчальний посібник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; [О. І. Безпалова, О.В. Джафарова, С.М. Князєв та ін.; передм. О. М. Бандурки] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2017. 242 с.

5. Адміністративна діяльність органів поліції України: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, В.

- А. Троян та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2017. 432 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Видання друге. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 520 с.
7. Безпалова О.І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави: монографія. Х.: НікаНова, 2014. 544 с.
8. Безпалова О.І., Шорський П.О. Адміністративно-правові засади взаємодії суб'єктів забезпечення виборчих прав громадян в Україні. Наукові записки. Серія: Право. 2019. Вип. 6. С. 65-70.
9. Горбач Д.О. Адміністративно-правовий статус Національної гвардії України : монографія (за заг. ред. д-ра. юрид. наук, проф. О.І. Безпалової). Х.: Харківський національний університет внутрішніх справ; ФОП Панов, 2017. 288 с.
10. Діяльність Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції: навч. посіб. / В.В. Аброськін; МВС України ; Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2019. Київ: ФОП Лопатіна О.О., 2019. 212 с.
11. Дисциплінарний статут Національної поліції: науково-практичний коментар (за заг. ред. д.ю.н., проф. Сокурєнка В.В.) Х.: Майдан, 2019. 254 с.
12. Джафарова О.В. Дозвільна діяльність органів публічної адміністрації в Україні: питання теорії та практики: монографія. Х: Дісеплюс, 2015. 688 с.
13. Довідник працівника патрульної поліції (інформаційно-довідкові матеріали з адміністративно-правових питань) / авт. кол.: Гусаров С.М., Головка О.М., Безпалова О.І., Панова О.О., Резанов С.А., Джафарова О.В., Шатрава С.О., Іванцов В.О., Завальний М.В. Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2015. 144 с.
14. Законодавче забезпечення правоохоронної діяльності: навчальний посібник (до 100-річчя підготовки охоронців правопорядку у Харкові) / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Сокурєнка. Х. : Стильна типографія, 2017. 1164 с.
15. Закон України «Про Національну поліцію»: наук.-практ. комент. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. І. Безпалова, К. Ю. Мельник, О. О. Юхно та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка]. Харків, 2016. 408 с.
16. Кінологічне забезпечення діяльності підрозділів Національної поліції: інформаційний довідник. О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, С. О. Шатрава та ін.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2019. 130 с.
17. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення [станом на 20.01.2017 р.] (за заг. ред. С.В. Петкова). К.: Центр учбової літератури, 2017. 544 с.
18. Пам'ятка щодо дій працівників поліції під час виборчого процесу в Україні [кол. авт.-уклад.: Безпалова О. І., Котелюх М. О., Макаренко В. С. та ін.]; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2019. 48 с.
19. Пам'ятка працівника патрульної поліції. авт. кол.: С.М. Гусаров ,О.І. Безпалова, С.А. Резанов, М.В. Завальний. Харків : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2015. 16 с.
20. Панова О.О. Забезпечення публічної безпеки в Україні:

адміністративно-правовий аспект: монографія. Харків : Панов. 510 с.

21. Панова.О.О. Зміст адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення публічної безпеки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 2. С.144-146. URL:http://www.lsej.org.ua/2_2018/39.pdf

22. Панова О.О. Організація діяльності органів поліції щодо підтримання публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів. *Електронний науково-практичний журнал «S.P.A.C.E.»*. 2017. № 2. С. 42-46.

23. Пчелін В. Б. Організація адміністративного судочинства України: правові засади : монографія. Харків: У справі, 2017. 488 с.

24. Селюков В.С. Окремі питання актуальності та ефективності післядипломної освіти працівників Національної поліції України. *VZDELÁVANIE A SPOLOČNOSŤ: medzinárodný nekonferenčný zborník*. Prešov, 2016. С. 205-211.

25. Чишко К.О. Адміністративно-правова кваліфікація правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки: монографія / за ред. д-ра юрид. наук, проф., О. Ю. Салманової. Харків: У справі, 2017. 232 с.

26. Чишко К.О. Правоохоронна діяльність Національної гвардії України із забезпечення публічної безпеки і порядку: проблеми та шляхи їх вирішення. *Право і безпека*. 2019. № 2. Т. 73. С. 58-62.

27. Чишко К. О. В.О. Іванцов Характеристика поліцейських заходів крізь призму методів адміністративної діяльності поліції. Процес модернізації системи державного управління: конституційний, адміністративний та фінансовий аспекти: колективна монографія (за заг. ред. А. С. Нестеренко). Одеса : Видавничий дім «Гельветика» , 2017. С. 158-173.

28. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення : підручник / В. Я. Настюк, В. В. Мартиновський, В. О. Івацов [та ін.]; за заг. ред. В. Я. Настюка. Харків: Право, 2019. 512 с.

Додаткова

1. Деякі питання організації роботи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади: указ Президента України від 24.12.2010 № 1199/2010. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1199/2010>.

37. Європейська хартія місцевого самоврядування: від 15.10.1985. *Офіційний вісник України*. 2013. № 39. Ст. 1418.

38. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35-36. № 37. Ст. 446.

39. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.

2. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

40. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.

41. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. *Урядовий кур'єр*. 2012. № 99.

42. Питання запровадження та здійснення деяких заходів правового режиму воєнного стану: постанова Кабінету Міністрів України від 08.07.2020 № 573. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/573-2020-%D0%BF#top>.

3. Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-п>.

4. Положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 10.10.2004 № 1177. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1361-04/paran19#n19>.

5. Положення про порядок розгляду запитів та звернень народних депутатів України в Міністерстві внутрішніх справ України від 28.03.2012 № 254. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0513-12/paran14#n14>.

43. Положення про функціонування «телефонів довіри» в органах і підрозділах внутрішніх справ: наказ МВС України від 09.08.2010 № 372. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v0372320-10>.

44. Порядок взаємодії Міністерства внутрішніх справ України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 25.11.2016 № 1250. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1682-16>.

45. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013, № 27. Ст. 282.

46. Про безоплатну правову допомогу: закон України від 18.06.2016 № 3460-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011, № 51. Ст. 577.

47. Про введення воєнного стану в Україні: указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 VIII. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.

48. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національної поліції: Закон України від 10.11.2015 р. № 766-VIII. *Урядовий кур'єр*. 2015, № 231.

49. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#Text>.

50. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: закон України від 23.12.1993 № 3781-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994, № 11. Ст. 50.

51. Про державну службу: закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016, № 4. Ст. 43.

52. Про державну таємницю: закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994, № 16. Ст. 93.

53. Про деякі заходи щодо підвищення рівня виконавської дисципліни у центральних органах виконавчої влади: постанова Кабінету міністрів України від 18.05.2005 № 207. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/207-2001-%D0%BF>.

54. Про Дисциплінарний Статут органів Національної поліції України: закон України від 15.03.2018 № 2337-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 29. Ст. 233.

55. Про доступ до публічної інформації: закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.

56. Про запобігання корупції: закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.

57. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28.07.2017 № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17#Text>.

58. Про затвердження інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-17#Text>.

59. Про затвердження Інструкції з організації контролю за виконанням документів у системі МВС України: наказ МВС України від 23.04.2012 № 350. *Офіційний вісник України*. 2012. № 42. Ст. 169.

60. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України»: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 27.04.2020 № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

61. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: наказ МВС України від 06.11.2015 № 1376. *Офіційний вісник України*. 2015. № 99. Ст. 201.

62. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі: наказ МВС України від 07.11.2015 № 1395. *Офіційний вісник України*. 2015. № 88. Ст. 176.

63. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Адміністративна практика» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України»: наказ МВС України від 13.03.2023 № 180. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0727-23#n7>.

64. Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі: наказ МВС України та Державного департаменту з питань виконання покарань від 04.11.2003 №1313/203. *Офіційний вісник України*. 2004. № 2. Ст. 103.

6. Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України та Національною гвардією України у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 22.08.2016 № 859. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1254-16#Text>.

65. Про затвердження Положення про Національну поліцію: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877. URL:

<http://zakon.rada.gov.ua/go/877-2015-%D0%BF>.

66. Про затвердження Положення про патрульну службу МВС: наказ МВС України від 02.07.2015 № 796. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0777-15#Text>.

67. Про затвердження Порядку встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, обмеження свободи пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також руху транспортних засобів в Україні або в окремих її місцевостях, де введено воєнний стан: постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1455 VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1455-2021-%D0%BF#Text>.

68. Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою: постанова Кабінету міністрів України від 28.12.2011 № 1363. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1363-2011-%D0%BF>.

69. Про звернення громадян: закон України від 02.10.1996 № 393/96. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256.

70. Про інформацію: закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650.

71. Про Кабінет Міністрів України: закон України від 27.02.2014 № 794-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.

72. Про місцеве самоврядування в Україні: закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.

73. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

74. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text7>.

75. Про оперативно-розшукову діяльність: закон України від 18.02.1992. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.

76. Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.

77. Про основи національної безпеки України: закон України від 19.06.2003 № 964-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 39. Ст. 351.

78. Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування: указ Президента України від 07.02.2008 № 109/2008. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/109/2008>.

79. Про правовий режим воєнного стану: закон України від 12.05.2015 року № 389-VIII VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>.

80. Про центральні органи виконавчої влади: закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №38.

81. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст.356.

82. Цивільно-процесуальний кодекс від 18.03.2004 № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40-41. 42. Ст.492.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

https://rada.gov.ua	– офіційний веб-сайт Верховної Ради України
http://www.kmu.gov.ua	– офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України
https://www.president.gov.ua	– офіційний веб-сайт Президента України
https://court.gov.ua	– портал Судова влада України
http://mvs.gov.ua	– офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України
https://www.npu.gov.ua	– офіційний веб-сайт Національної поліції України

8. Додатки**Додаток 1**

Завідувач кафедри _____

(назва кафедри)

(звання)

(підпис) (прізвище, ініціали)

20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

проходження стажування на посаді слухачем магістратури

(звання) (прізвище, ініціали)

(№ групи, факультет)

(назва вищого закладу освіти)

Строк (термін) проходження стажування _____

№ з/п	Заплановані заходи	Примітка
1.		
2.		
3.		
4.		

Слухач магістратури

(звання)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(дата)

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ**Харківський національний університет внутрішніх справ**

(назва вищого закладу освіти МВС України)**Факультет № 3****Кафедра поліцейської діяльності та публічного адміністрування****ЩОДЕННИК СТАЖУВАННЯ**

(вид і назва)Слухача магістратури _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

факультет _____

кафедра _____

спеціальність _____

_____ курс, група _____

Наказ про закріплення за підрозділом, у якому буде організовано
стажування _____
(найменування підрозділу, номер та дата видання наказу)

Строк проведення стажування з _____ по _____.

Календарний графік проходження стажування

[illegible]

Керівники стажування:
від ХНУВС
(звання, посада, П.І.Б.)

(підпис)

від територіального органу
Національної поліції
(звання, посада, П.І.Б.)

(підпис)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

- * Примітка. В розділі "Робочі записи під час стажування" зазначаються:
  - підрозділ, у якому здійснено стажування, посада та функціональні обов'язки;
  - заходи, в яких взято участь;
  - практичні навички, отримані при проходженні стажування;
  - перелік документів, які були складені безпосередньо;
  - труднощі та недоліки, що мали місце під час проходження стажування;
  - інша інформація, що впливає на якість проходження стажування.

Відгук і оцінка роботи слухача магістратури на стажуванні керівника стажування від територіального органу поліції

Відгук осіб, які перевіряли проходження стажування

Висновок керівника стажування від ХНУВС про проходження стажування

Дата складання заліку " ____ " _____ 20 ____ року

Оцінка:

за національною шкалою (словами)	кількість балів (цифрами і словами)	за шкалою ECTS

Керівник стажування від ХНУВС

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Примітки:

1. Щоденник заповнюється слухачем магістратури особисто, крім розділу відгуку осіб, які перевіряли проходження стажування.
2. Формат бланка щоденника А5 (148×210 мм), брошура 8 сторінок разом з обкладинкою з карткового паперу.

Начальник ВП

(підпис, дата)

(звання, П.І.Б., повне найменування навчального підрозділу)

[illegible]

(П.І.Б.)

1. Фабула: На планшетний пристрій патрульної поліції надійшов виклик про «Порушення тиші» за відповідною адресою.

Розвиток подій:

Поліцейського зустрічають схвильовані батьки, які повідомляють що їхньому сину погано і він поводить себе неадекватно. В приміщенні поліцейський бачить збуджену особу, яка відмахується від уявних привидів (змій, драконів, летучих пацюків) ножом. Син повністю неадекватний, заспокоюється якщо поліцейський застосовує до нього кайданки, на команди не реагує.

Батьки у безпорадному стані бігають навколо поліцейського, панікують та вимагають якоїсь допомоги.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть рапорт про подію.

2. Фабула: Під час патрулювання поліцейські бачать щось не зрозуміле.

Розвиток подій:

Підійшовши на місце події, поліцейські бачать двох осіб з палицями, які намагаються напасти на третю особу, яка захищається від них ножом, всі голосно кричать та лаються. З криків стає зрозуміло, що чоловік з ножом винен іншим двом велику суму грошей. При появі поліцейського не реагують, намагаються продовжити бійку.

1. Якщо поліцейський одразу скорочує дистанцію та намагається розвести сторони конфлікту – чоловік з ножом тікає, інші двоє погрожують поліцейському.

2. При дотриманні дистанції та ефективних командах – викидають кийки, виконують вимоги. За відсутності ефективної комунікації хтось з двох чоловіків з кийками б'є поліцейського, обоє намагаються тікати.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть рапорт про подію.

3. Фабула. Автомобіль зупиняють ненадання переваги в русі ШМД, яка рухалась із увімкненими світловими та звуковими спеціальними сигналами.

Розвиток подій:

Водій співпрацює, пояснює що не чув звукових сигналів, так як в нього гучно грала музика в авто. Під час перевірки документів встановлюється, що водій не має при собі свідоцтва про реєстрацію ТЗ.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть постанову у справі про адміністративне правопорушення.

4. Фабула: Поліцейський зупинив автомобіль за забруднений задній номерний знак.

Розвиток подій:

В автомобілі **2 особи**. Водій та зв'язаний пасажир на задньому сидінні або в багажнику. При наближенні поліцейського до авто, водій різко виходить зі

свого ТЗ, тримаючи пістолет в руках, та зі словами: « Живим не дамся!», - в середньому темпі направляє пістолет на поліцейського. Якщо поліцейський довго зволікає та/або дістає зброю и **НЕ досилає патрона до патронника** - здійснити постріл в його сторону. Якщо поліцейський встигає **дослати патрон до патронника**, стати за укриття/прикриття і чітко подає команди – правопорушник підкорюється. Зв'язаний пасажир весь час благає про допомогу та пояснює, що він бізнесмен, якого замовили конкуренти.

Поверхнева перевірка: у водія заховані 2-3 заборонені речі. (Ніж, кастет, пістолет тощо) **Рівень опору: ТТУ**

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть постанову у справі про адміністративне правопорушення або рапорт про подію.

5. Фабула. Поліцейський зупиняє автомобіль за проїзд на червоне світло світлофора.

Розвиток подій:

Водій надає всі документи, погоджується з порушенням, але пояснює, що забув вдома реєстраційні документи на ТЗ. Пасажир постійно заважає поліцейському, намагається його пришвидшити, оскільки запізнюється на поїзд.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть постанову у справі про адміністративне правопорушення.

6. Фабула. Під час патрулювання поліцейський зупиняє автомобіль за непрацюючий задній правий габарит.

Розвиток подій:

Водій має ознаки сп'яніння. Співпрацює з поліцейським, надає всі необхідні документи у разі перевірки за наявними базами встановлюється, що водій раніше притягувався за ч.1 ст.121 КУпАП.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть протокол про подію.

7. Фабула: Поліцейський здійснює перевірку родини з СЖО (був декілька разів на домашньому насильстві), сусіди повідомили про те, що особи які проживають за даним адресом вже декілька днів вживають алкоголь та не здійснюють належного догляду за дитиною. Адреса – вул. Бічна, 37.

Розвиток подій:

Поліцейського зустрічає сусід, який ще раз повідомляє про ситуацію. Батьки дитини «в запої», сплять за столом, на якому стоять пляшки з алкоголем. Дитина на вигляд (7-10 років) постійно плаче, жаліється що хоче їсти, та її б'ють та змушують жебракувати.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть протокол про подію.

8. Фабула. Поліцейський отримав виклик про порушення правил благоустрою.

Розвиток подій:

При прибутті на виклик поліцейського зустрічає заявник який пояснює, що його з боку домоволодіння його сусіда йде сморід від свиней. При спілкуванні поліцейського з сусідом заявника (знаходиться у стані/з ознаками алкогольного сп'яніння) останній нічого пояснити не може. Заявник при зоровому контакті з сусідом та втраті контролю поліцейським погрожує йому (правопорушнику) фізичною розправою, намагається завдати удари.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть протокол про подію.

9. Фабула. Поліцейський отримав виклик про напад тварини.**Розвиток подій:**

При прибутті на виклик поліцейського зустрічає заявник Іванов П.П., (перебуває з ознаками алкогольного сп'яніння, легкі пошкодження на ногах), який пояснює, що собаки його сусіда Дорожко С.О., покусали його. Дорожко С.О. в свою чергу пояснює, що останній сам приставав до тварин і вже був покусаний. Іванов П.П. при втраті контролю поліцейським та при зоровому контакті з Дорожко С.О., дістає ніж і зі словами "я цих псів на пиріжки поріжу!" скорочує дистанцію до Дорожко С.О.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть протокол про подію.

10. Фабула. Поліцейський отримав виклик про порушення правил благоустрою.**Розвиток подій:**

Поліцейського зустрічає заявник Петренко М.М., який пояснює, що його сусід Максимів К.К., висипав відсів на його прибудинкову територію. Максимів К.К. знервований, агресивний стосовно Петренко М.М., виправдовується тим, що не має місце на своєму подвір'ї. Максимів К.К., при зоровому контакті з Петренко М.М., намагається схопити останнього та почати душити.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть протокол про подію.

11. Фабула. Поліцейський отримав виклик про сімейну сварку.**Розвиток подій:**

Поліцейського зустрічає заявниця Михалкова А.А., яка пояснює, що її колишній чоловік Михалков П.П., прийшов до неї та не хоче йти геть. Михалков П.П. пояснює, що прийшов миритись до Михалкової А.А., плаче, має ознаки алкогольного сп'яніння.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть протокол про подію.

12. Фабула. Поліцейський отримав сварку в помешканні.**Розвиток подій:**

Поліцейського зустрічає заявниця Іванова А.А., яка пояснює поліцейському, що її колишній чоловік з ознаками алкогольного сп'яніння,

прийшов провідати свого сина. Передавати дитину відмовляється, оскільки хвилюється за здоров'я дитини. Чоловік Сільнов А.А., наполягає забрати дитину та з неї прогулятися, поліцейському натякає на хабар.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть протокол про подію.

13. Фабула. Поліцейський отримав виклик про сімейну сварку.

Розвиток подій:

При прибутті на виклик поліцейського зустрічає заявник Бадло Р.О., який пояснює, що заїхав з роботи на обід додому та застав свого пасинка, який виносив з дому побутову техніку. Пасинок (Марченко В.В. з ознаками наркотичного сп'яніння), не може чітко пояснити, причину свого вчинку, з поліцейським співпрацює.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть рапорт або прийміть заяву про подію.

14. Фабула. Поліцейський отримав виклик про те що невідомі особи в стані алкогольного сп'яніння чіпляються до громадян.

Розвиток подій:

При прибутті на виклик поліцейського зустрічає заявник Іванова М.М., яка пояснює, що є продавцем магазину "Вікторія" і та вказує на те, що два громадянина які знаходяться поряд з магазином, чіпляються до громадян, нецензурно лаються, знаходяться в стані алкогольного сп'яніння. Два громадянина з поліцейським не контактують, лаються.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть протокол про подію.

15. Фабула. Поліцейський отримав виклик про сімейну сварку.

Розвиток подій:

Поліцейського зустрічає заявниця Самойлова В.В., яка пояснює поліцейському, що її чоловік Самойлов А.А., побив її. Останній не заперечує, пояснює що хотів провчити дружину. Самойлова В.В., в свою чергу, подзвонила своєму батьку (Міроненко О.О.), щоб той прийшов розібрався з чоловіком. Міроненко О.О. агресивний стосовно Самойлова А.А., намагається побитись.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть протокол про подію.

16. Фабула. Поліцейський отримав виклик про бійку.

Прибувши на виклик поліцейський зустрічає заявниця Мілейко М.М., яка пояснює, що біля водойми побачила бійку рибалок.

Розвиток подій:

Двоє рибалок в стані алкогольного сп'яніння, б'ються, борються, на команди поліцейського не реагують.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть протокол про подію.

17. Фабула. Поліцейський отримав виклик про напад на людей.

Поліцейського зустрічає заявник Бредун Д.С. (представник комунальної служби), який пояснює, що приїхав за адресою до боржника (Сідорова В.В.), якому необхідно вимкнути газ за борги.

Розвиток подій:

Сідоров В.В. чинить напад на представників комунальної служби, погрожує.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть протокол про подію.

18. Фабула: Радіозв'язком надійшов виклик «РОЗПИТТЯ У ГРОМАДСЬКОМУ МІСЦІ», ініціатор – заявник. Адреса – вул. Марії Кюрі, 15.

Розвиток подій:

На місці подій, поліцейський бачить двох осіб, одна з яких сидять вживає алкоголь, інший статист лежить обличчям догори. Особа в свідомості відмовляється припинити правопорушення, продовжує вживати алкоголь, не реагує на команди поліцейського.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть постанову про подію.

19. Фабула: Радіозв'язком надійшов виклик «НЕЗАКОННА ТОРГІВЛЯ», ініціатор – власник магазину. Адреса – вул. Базарна, 18.

На місці події поліцейського зустрічає власник магазину, який вказує на особу (70-80 років), яка під магазином торгує харчовими продуктами, створюючи конкуренцію магазину.

Розвиток подій:

Власник магазину співпрацює, вимагає просто забрати вуличного торговця з-під магазину, торговець співпрацює, жаліється на малу пенсію та на те що змушений продавати продукти в місті щоб вижити.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть рапорт про подію або протокол.

20. Фабула: Радіозв'язком надійшов виклик «СІМЕЙНА СВАРКА», ініціатор – заявник (ЗЯТЬ). Адреса – вул. Тиха, 32.

Розвиток подій:

На місці події поліцейського зустрічає власник квартири (ТЕСТЬ), який скаржиться на зятя (не прописаний в квартирі) та дочку (прописана в квартирі), з приводу того, що останні постійно вживають алкоголь, зять нероба, живе в приймах і споює його доньку.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть рапорт про подію.

21. Фабула. Автомобіль зупиняють за невиконання вимог п.п.11.4 ПДР України (здійснив поворот праворуч не зайнявши відповідне крайнє положення).

Розвиток подій:

Водій з правопорушенням не погоджується, зазначає, стверджує, що габарити його ТЗ не дозволяють виконати поворот інакше (легковий ТЗ). Документи демонструє та не дає змоги ознайомитись з ними.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть постанову у справі про адміністративне правопорушення.

22. Фабула. Автомобіль зупиняють за порушення вимог знаку 3.1 (Рух заборонено)

Розвиток подій:

Водію не зрозуміла причина зупинки, він стверджує що завжди так їздив так в даний час рухається на роботу, збуджено реагує на поліцейського, стверджує, що завжди так їздив і буде їздити на роботу. Документи не надає, демонструє їх та кладе собі у кишеню, з погрозами, стиснувши кулаки, йде в бік поліцейського намагаючись нанести тілесних ушкоджень.

Поверхнева перевірка: у актора заховані 2-3 заборонені речі. (Ніж, кастет, пістолет тощо)

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть постанову у справі про адміністративне правопорушення.

23. Фабула. Автомобіль зупиняють за невиконання вимог дорожнього знаку 2.2 ПДР України на перехресті нерівнозначних доріг (проїзд без зупинки заборонено).

Розвиток подій:

Водій з порушенням не погоджується, пояснює що нікому не заважав та не створив аварійну обстановку на дорозі. Намагається пояснити поліцейському, що знак вимагає повну зупинку лише в випадку надання переваги в русі ТЗ, що рухається головною дорогою.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть постанову у справі про адміністративне правопорушення.

24. Фабула. Автомобіль зупиняють за порушення вимог п. 18.4 (не зупинився перед пішохідним переходом, перед яким зупинився інший ТЗ).

Розвиток подій:

Водій пояснює що нікому не заважав та пішоходи знаходились далеко. Стверджує що бачив пішоходів, проте змушений був би зупинитися, якби вони перебували на його смузі руху.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть постанову у справі про адміністративне правопорушення.

25. Фабула: Під час нічного патрулювання на службовий планшет / радіостанцію надійшов виклик «порушення тиші». Заявниця повідомила, що її

сусідка голосно кричить на свого сина тому що той не хоче вчити домашнє завдання.

Розвиток подій:

Прибувши за вказаною адресом поліцейського зустрічає жінка в халаті та проводить до будинку. Зайшовши до кімнати з задy на поліцейського нападають троє чоловіків та намагаються забрати в нього зброю. Ще один чоловік виходить із сусідньої кімнати та повідомляє, що якщо поліцейський не віддасть зброю та ключі від службового автомобіля вони його вб'ють. У разі оголення вогнепальної зброї та приведення у бойову готовність та подачі чітких голосових команд правопорушники підкорюються поліцейському.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть рапорт про подію.

26. Фабула. Автомобіль зупиняють за порушення вимог п.9.8 ПДР України (рухався поза населеним пунктом вдень без увімкненого ближнього світла фар або денних ходових вогнів).

Розвиток подій:

Водій співпрацює. Пояснює що його автомобіль обладнаний денними ходовими вогнями і не розуміє чому вони не працюють. Просить не виносити відносно нього постанову та натякає на неправомірну вигоду.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть постанову у справі про адміністративне правопорушення або рапорт про подію.

27. Фабула. Поліцейський під час патрулювання помічає автомобіль, який рухається в темну пору доби без ввімкненого ближнього світла фар.

Розвиток подій:

В автомобілі **3 особи**. Пасажи́р №2 спить на задньому сидінні, Пасажи́р №1 (власник ТЗ) на передньому пасажирському сидінні дуже веселий, з явними ознаками алкогольного сп'яніння. Водій тверезий, співпрацює, везе друзів додому. Документи на транспортний засіб знаходяться у пасажи́ра на передньому сидінні в кишені, водію їх не надає, коли поліцейський починає щось говорити відразу реагує емоційно з образами на останнього. По команді викладача пасажир з переднього сидіння виходить з ТЗ і намагається пошкодити службове авто, на вимоги поліцейського зупинитися - не реагує, якщо поліцейський наближається без відповідного контролю відштовхнути або вдарити поліцейського та продовжувати трощити авто. Водій намагається заспокоїти друга, з поліцейським співпрацює та просить сильно не бити друга. Пасажи́р №2 виходить з авто по команді викладача під час затримання першої особи, якщо поліцейський контролює ситуацію та чітко подає команди пасажир №2 - підкорюється. Якщо поліцейський не бачить особу (спиною або тунельне бачення), пасажир №2 здійснює напад (поштовх, обхват за корпус, хапає за одяг тощо) на поліцейського, щоб врятувати друга, після чого, вразі ефективних дій поліцейського, пасажир №2 підкорюється командам поліцейського.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть постанову у справі про

адміністративне правопорушення.

28. Фабула. Патрулюючи містом поліцейський бачить як одного чоловіка б'ють .

Розвиток подій:

П'ять чоловіків гуртом б'ють одного. У потерпілого численні поранення, він лежить на землі та благає про допомогу. Чоловіки на зауваження поліцейського не реагують, повідомляють поліцейському, що чоловік якого вони б'ють заслуговує на це тому що зґвалтував дитину. Та погрожують поліцейському фізичною розправою якщо він буде їм заважати.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть рапорт про подію.

29. Фабула: Поліцейський здійснює звичайну перевірку адміннаглядної особи.

Розвиток подій:

Адміннаглядна особа та його приятель знаходяться в стані наркотичного сп'яніння, в приятеля при собі пакет з наркотичними засобами. На столі, біля якого сидять дані особи, стоять пляшки та лежить ніж.

Приятель – агресивний – агресивно висловлює погрози в бік поліцейського, встає та приймає бойову стійку:

1. При дотриманні поліцейським тактичних принципів (укриття, дистанція), ефективній подачі команд – співпрацює.
2. При недотриманні поліцейським тактичних принципів (укриття, дистанція), повільній реакції поліцейського – бере зі столу ніж, та погрожує його застосуванням – при подачі команд зі зброєю та з укриття – підкоряється, при ступорі поліцейського – намагається здійснити напад.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть протокол про подію.

30. Фабула: Поліцейський здійснює повсякденну перевірку власників зброї. Адреса – вул. Гагаріна, 32.

Розвиток подій:

Власник зареєстрованої зброї знаходиться вдома в стані алкогольного сп'яніння, (зброя травматичної дії, або мисливська рушниця), зброя лежить на ліжку (столі) біля власника. Особа чинить пасивний опір, не розуміє що не так зі зброєю, пояснює поліцейському що проживає сам, і зброя нікому не загрожує.

1. Якщо поліцейський ефективно переконує власника, відійти від зброї та виконувати подальші команди – власник підкоряється.
2. Якщо комунікація з боку поліцейського неефективна або плутана – власник намагається взяти зброю до рук «щоб покласти в сейф» - під час оголення зброї поліцейським та заняття ним укриття – виконує команди.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). Складіть протокол про подію.

31. Фабула: Поліцейський зупинив легковий автомобіль на блокпосту, перевіряв документи та проводить поверхневу перевірку транспортного засобу.

Розвиток подій:

Водій поводить себе пасивно, не перешкоджає діям поліцейського, проте самостійно не показує поліцейському вміст транспортного засобу (салону та багажника автомобіля)

1. Якщо поліцейський ефективно переконує власника, сприяти діям поліцейського – власник підкоряється і відчиняє багажник, де поліцейський бачить саморобний дерев'яний пристрій для відстрілу патронів.

2. Якщо комунікація з боку поліцейського неефективна або плутана – власник намагається якомога швидше поїхати, метушиться коло автомобіля і у нього з кишені випадає газовий пістолет.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації (кваліфікацію). У разі необхідності складіть протокол про подію.

32. Фабула: Поліцейський проводить стабілізаційні заходи на деокупованій території.

Розвиток подій:

Поліцейському необхідно зібрати об'єктивну інформацію про останній події на цій території та колаборантів.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Визначте особливості проведення опитування в межах стабілізаційних заходів.

33. Фабула: Поліцейський перебуваючи на деокупованій території в одному із будинків помітив дитину – вона сховалась під столом.

Розвиток подій:

Дитина пояснила, що її батьків окупанти примусово вивизли кудись, швидше за все в сусіднє село, а вона вже два дні ховається тут, дуже зголодніла та хоче пити.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Дайте юридичну оцінку ситуації, визначте заходи, які доцільно застосувати поліцейському. Складіть протокол про подію.

34. Фабула: Під час несення служби на блокпосту поліцейський зупинив автомобіль.

Розвиток подій:

За кермом автомобіля перебував військовий, який повідомив, що він їде у відпустку та має при собі зброю, яка належить військовій частині, а також відповідні документи.

Завдання: Продемонструйте алгоритм дій поліцейського в даній ситуації. Визначте чи може військовий проїхати блокпост зі зброєю.

«Про затвердження Положення про практичну підготовку слухачів та курсантів вищих навчальних закладів МВС України»

II. Організація, проведення і керівництво стажуванням

2.11. Слухачі і курсанти зобов'язані:

2.11.1. Своєчасно прибути для проходження стажування до відповідного ОВС.

2.11.2. Виконувати передбачені програмою стажування завдання у визначені строки та скласти індивідуальний план роботи, який затвердити в керівника.

2.11.3. Дотримуватися заходів особистої безпеки, правил охорони праці, техніки безпеки, встановленого розпорядку дня.

2.11.4. Ознайомлюватися із законодавчими та нормативно-правовими актами, що стосуються діяльності ОВС, формами і методами роботи працівників. Засвоїти функціональні обов'язки за посадою, за якою проходять практику (стажування).

2.11.5. Виконувати розпорядок дня, встановлений у підрозділі за місцем проходження стажування, дотримуватися дисципліни і правил, які діють у місці його проходження.

2.11.6. Вести щоденник та щоденно звітувати безпосередньому керівникові стажування про виконану роботу.

2.11.7. Відвідувати у встановленому порядку заняття зі службової та спеціальної підготовки.

2.11.8. Підготувати звіт за результатами проходження стажування та подати його на погодження і затвердження.

2.12. Слухачі і курсанти мають право:

2.12.1. Ознайомлюватися з усіма службовими документами в обсязі завдань, визначених програмою практики (стажування) та індивідуальними планами проходження практики (стажування).

2.12.2. Підписувати від свого імені підготовлені за дорученням безпосереднього керівника практики (стажування) документи.

2.12.3. За згодою безпосереднього керівника стажування користуватися технічними та іншими засобами, наявними у відповідному ОВС.

2.12.4. Надавати пропозиції керівництву ОВС та ВНЗ щодо вдосконалення організації та проведення практики (стажування), а також діяльності структурних підрозділів.

2.12.5. Повідомляти керівництво ВНЗ у випадках порушень вимог законодавства України, нормативно-правових актів МВС України та МОН України, цього Положення з боку керівництва ОВС за місцем проходження стажування.

Витяг із Закону України «Про Національну поліцію»

від 02.07.2015 р. № 580-VIII

Стаття 18. Основні обов'язки поліцейського

1. Поліцейський зобов'язаний:

1) неухильно дотримуватися положень Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, та Присяги поліцейського;

- 2) професійно виконувати свої службові обов'язки відповідно до вимог нормативно-правових актів, посадових (функціональних) обов'язків, наказів керівництва;
  - 3) поважати і не порушувати прав і свобод людини;
  - 4) надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я;
  - 5) зберігати інформацію з обмеженим доступом, яка стала йому відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків;
  - 6) інформувати безпосереднього керівника про обставини, що унеможливають його подальшу службу в поліції або перебування на займаній посаді.
2. Поліцейський на всій території України незалежно від посади, яку він займає, місцезнаходження і часу доби в разі звернення до нього будь-якої особи із заявою чи повідомленням про події, що загрожують особистій чи публічній безпеці, або в разі безпосереднього виявлення таких подій зобов'язаний вжити необхідних заходів з метою рятування людей, надання допомоги особам, які її потребують, і повідомити про це найближчий орган поліції.
3. Звертаючись до особи, або у разі звернення особи до поліцейського, поліцейський зобов'язаний назвати своє прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на її вимогу службове посвідчення, надавши можливість ознайомитися з викладеною в ньому інформацією, не випускаючи його з рук.
4. Додаткові обов'язки, пов'язані з проходженням поліцейським служби в поліції, можуть бути покладені на нього виключно законом.

Стаття 19. Види відповідальності поліцейських

1. У разі вчинення протиправних діянь поліцейські несуть кримінальну, адміністративну, цивільно-правову, матеріальну та дисциплінарну відповідальність відповідно до закону, а також з урахуванням бойового імунітету, визначеного Законом України "Про оборону України".
2. Підстави та порядок притягнення поліцейських до дисциплінарної відповідальності, а також застосування до поліцейських заохочень визначаються Дисциплінарним статутом Національної поліції України, що затверджується законом.
3. Держава відповідно до закону відшкодовує шкоду, завдану фізичній або юридичній особі рішеннями, дією чи бездіяльністю органу або підрозділу поліції, поліцейським під час здійснення ними своїх повноважень.
4. Поліцейські поліції особливого призначення, які під час дії воєнного стану залучені до безпосередньої участі в бойових діях, у разі вчинення військових адміністративних або військових кримінальних правопорушень несуть відповідно адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законом.

Стаття 23. Основні повноваження поліції

1. Поліція відповідно до покладених на неї завдань:
  - 1) здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень;
  - 2) виявляє причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживає у межах своєї компетенції заходів для їх усунення;
  - 3) вживає заходів з метою виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень; припиняє виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення;
  - 4) вживає заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення;
  - 5) здійснює своєчасне реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події;
- 5-1) здійснює екстрені комунікації за телефонним номером 102, оброблення та використання інформації, переданої поліції постачальниками електронних комунікаційних

мереж та/або послуг у випадках та порядку, передбачених Законом України "Про електронні комунікації";

6) здійснює досудове розслідування кримінальних правопорушень у межах визначеної підслідності;

7) розшукує осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання, пропали безвісти, та інших осіб у випадках, визначених законом;

8) у випадках, визначених законом, здійснює провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймає рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечує їх виконання;

9) доставляє у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення;

10) вживає заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях;

11) регулює дорожній рух та здійснює контроль за дотриманням Правил дорожнього руху його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі;

12) здійснює супроводження транспортних засобів у випадках, визначених законом;

13) видає відповідно до закону дозволу на рух окремих категорій транспортних засобів; у випадках, визначених законом, видає та погоджує дозвільні документи у сфері безпеки дорожнього руху;

14) вживає всіх можливих заходів для надання домедичної допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я;

15) вживає заходів для визначення осіб, які не здатні через стан здоров'я, вік або інші обставини повідомити інформацію про себе; встановлює особу за невпізнаним трупом; здійснює відбір біологічного матеріалу осіб та встановлює його генетичні ознаки (геномну інформацію) у випадках, передбачених законодавством;

16) забезпечує безпеку взятих під захист осіб на підставах та в порядку, визначених законом;

17) у межах своєї компетенції, визначеної законом, здійснює контроль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо опіки, піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, вживає заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, правопорушенням серед дітей, а також соціального патронажу щодо дітей, які відбували покарання у виді позбавлення волі;

18) вживає заходів для запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі;

19) здійснює охорону об'єктів права державної власності у випадках та порядку, визначених законом та іншими нормативно-правовими актами, а також бере участь у здійсненні державної охорони;

20) здійснює на договірних засадах охорону фізичних осіб та об'єктів права приватної і комунальної власності, а також об'єктів критичної інфраструктури, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України;

21) здійснює контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ;

22) здійснює у визначеному законодавством порядку приймання, зберігання та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боєприпасів, набоїв, вибухових речовин та пристроїв, наркотичних засобів або психотропних речовин;

23) здійснює контроль у межах своєї компетенції, визначеної законом, за дотриманням вимог режиму радіаційної безпеки у спеціально визначеній зоні радіоактивного забруднення;

24) бере участь відповідно до повноважень у забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації у разі їх введення на всій території України або в окремій місцевості;

24-1) здійснює у визначеному законом порядку протидію злочинним посяганням на об'єкти критичної інфраструктури, які загрожують безпеці громадян і порушують функціонування систем життєзабезпечення; захист об'єктів критичної інфраструктури, інтересів суспільства і держави від злочинних посягань у кіберпросторі, здійснює заходи із запобігання, виявлення, припинення та розкриття кіберзлочинів проти об'єктів критичної інфраструктури;

25) виконує в межах компетенції запити органів правопорядку (правоохоронних органів) інших держав або міжнародних організацій поліції відповідно до закону та міжнародних договорів України;

26) здійснює оперативно-розшукову діяльність відповідно до закону;

27) вживає заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку під час примусового виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб), здійснює привід осіб за рішенням тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України, а також вживає заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю державних виконавців, приватних виконавців та інших осіб, які беруть участь у вчиненні виконавчих дій, здійснює привід у виконавчому провадженні, здійснює розшук боржника чи дитини у виконавчому провадженні у випадках, передбачених законом або рішенням суду.

Залучення для проведення виконавчих дій поліцейських здійснюється за вмотивованою постановою виконавця, яка надсилається керівнику територіального органу поліції за місцем проведення відповідної виконавчої дії. Відмова у залученні поліції для проведення виконавчих дій допускається лише з підстав залучення особового складу даного територіального органу поліції до припинення групового порушення громадської безпеки і порядку чи масових заворушень під час дії воєнного стану, а також для подолання наслідків надзвичайних ситуацій, небезпечних подій, у тому числі аварій, епідемій;

28) забезпечує інформування Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, про хід досудового розслідування, вжиття заходів для розшуку осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, для внесення даних до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин;

29) виявляє транспортні засоби особистого користування, тимчасово ввезені на митну територію України громадянами більш як на 30 діб та не зареєстровані в Україні у встановлені законодавством строки;

30) вживає заходів для виявлення неправомірного керування транспортними засобами, щодо яких порушено обмеження, встановлені Митним кодексом України, а саме: порушено строки їх тимчасового ввезення та/або переміщення в митному режимі транзиту; транспортні засоби використовуються для цілей підприємницької діяльності та/або отримання доходів в Україні; транспортні засоби передано у володіння, користування або розпорядження особам, які не ввозили їх на митну територію України або не поміщували в митний режим транзиту, а також заходів для виявлення неправомірного розкомплектування таких транспортних засобів.

31) на підставі відповідної постанови Уповноваженого із захисту державної мови вживає заходів у межах компетенції для забезпечення здійснення Уповноваженим із захисту державної мови своїх повноважень, передбачених Законом України "Про забезпечення функціонування української мови як державної".

Залучення поліцейських здійснюється за вмотивованим зверненням Уповноваженого із захисту державної мови, в якому має зазначатися, які саме дії пропонується вчинити поліцейським. Таке звернення надсилається керівнику територіального органу поліції за місцем вчинення визначених у зверненні дій;

32) забезпечує проведення спільних з органом регулювання у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра заходів з метою встановлення та притягнення до відповідальності власників радіообладнання будь-якого призначення, експлуатація якого

заборонена в Україні або яке експлуатується без визначеного законодавством радіочастотного присвоєння, припинення порушень законодавства у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра, у порядку взаємодії, який затверджується спільними нормативно-правовими актами.

33) у межах своєї компетенції здійснюють нагляд за дотриманням порядку виходу домашніх тварин (собак) у громадських місцях, за дотриманням вимог у сфері захисту тварин від жорстокого поводження та вживають відповідних заходів у разі порушення законодавства у цій сфері;

34) здійснює у взаємодії зі Збройними Силами України, Національною гвардією України, Державною прикордонною службою України, Державною спеціальною службою транспорту, Службою безпеки України боротьбу з диверсійно-розвідувальними силами агресора (противника) та не передбаченими законами України воєнізованими або збройними формуваннями;

35) сприяє Державній прикордонній службі України у виявленні каналів незаконного перетинання державного кордону, переміщення зброї, боєприпасів, вибухових речовин та разом із відповідними правоохоронними органами ліквідує такі канали;

36) за письмовим запитом в установленому законом порядку безоплатно одержує від державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб державної форми власності інформацію, необхідну для виконання визначених цим Законом завдань та повноважень поліції, у тому числі стосовно військовополонених, у вигляді та у формі, що зазначені в такому запиті. Суб'єкти, яким адресовано відповідний запит, зобов'язані протягом трьох днів, а в разі неможливості - не пізніше десятиденного строку з дня отримання запиту, надати відповідну інформацію або повідомити про причини, що перешкоджають її наданню;

37) здійснює конвоювання осіб, затриманих за підозрою в учиненні кримінального правопорушення, узятих під варту, обвинувачених або засуджених до позбавлення волі, а також охороняє їх у залі суду.

Перелік місцевих загальних судів, відповідних установ попереднього ув'язнення (крім гауптвахт) та ізоляторів тимчасового тримання, з/до яких поліцією здійснюється конвоювання таких осіб, визначається Міністром внутрішніх справ України;

38) у випадках, передбачених законом, утримує в ізоляторах тимчасового тримання осіб, затриманих за вчинення кримінальних або адміністративних правопорушень, осіб, стосовно яких як запобіжний захід застосовано тримання під вартою, осіб, підданих адміністративному арешту, а також обвинувачених і засуджених;

39) у межах визначеної законодавством компетенції здійснює розмінування, що має оперативний характер, у частині виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів, щодо яких є підстави вважати, що вони є предметами, знаряддями чи засобами вчинення адміністративних або кримінальних правопорушень;

40) організовує роботу з надання, позбавлення та підтвердження допуску поліцейських до проведення спеціальних вибухотехнічних робіт;

41) здійснює техніко-криміналістичне забезпечення огляду місця події, в тому числі пов'язаної з пожежами, та спеціальні вибухотехнічні роботи за фактами скоєння вибухів, надходження повідомлень про виявлення підозрілих вибухонебезпечних предметів, загрозу вибуху;

42) здійснює представництво та забезпечує виконання зобов'язань України в Міжнародній організації кримінальної поліції - Інтерполі та виступає як Національне центральне бюро Інтерполу;

43) здійснює співробітництво з Європейським поліцейським офісом (Європолом) та діє як Національний контактний пункт між компетентними органами України та Європолом;

44) організовує взаємодію правоохоронних та інших державних органів України з Міжнародною організацією кримінальної поліції - Інтерполом, Європейським поліцейським офісом (Європолом), а також компетентними органами інших держав з питань, що належать до сфери діяльності Інтерполу та Європолу;

45) здійснює збирання біометричних даних осіб, у тому числі шляхом дактилоскопіювання, у випадках, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України;

46) здійснює адміністративний нагляд відповідно до закону;

47) використовує повітряні судна, безпілотні повітряні судна, транспортні засоби, що рухаються по поверхні води або під нею, у тому числі дистанційно керовані;

48) вживає заходів для запобігання, виявлення та припинення порушень порядку та правил використання повітряного простору України експлуатантами безпілотних повітряних суден над визначеною територією чи об'єктом із спеціальним режимом або над місцем здійснення спеціального поліцейського контролю, проведення операцій із припинення правопорушення.

ПОЛІЦЕЙСЬКІ ЗАХОДИ

Стаття 29. Вимоги до поліцейського заходу

1. Поліцейський захід - це дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень.

2. Поліцейський захід застосовується виключно для виконання повноважень поліції. Обраний поліцейський захід має бути законним, необхідним, пропорційним та ефективним.

3. Обраний поліцейський захід є законним, якщо він визначений законом. Поліцейському заборонено застосовувати будь-які інші заходи, ніж визначені законами України.

4. Обраний поліцейський захід є необхідним, якщо для виконання повноважень поліції неможливо застосувати інший захід або його застосування буде неефективним, а також якщо такий захід заподіє найменшу шкоду як адресату заходу, так і іншим особам.

5. Застосований поліцейський захід є пропорційним, якщо шкода, заподіяна охоронюваним законом правам і свободам людини або інтересам суспільства чи держави, не перевищує блага, для захисту якого він застосований, або створеної загрози заподіяння шкоди.

6. Обраний поліцейський захід є ефективним, якщо його застосування забезпечує виконання повноважень поліції.

7. Поліцейський захід припиняється, якщо досягнуто мети його застосування, якщо неможливість досягнення мети заходу є очевидною або якщо немає необхідності у подальшому застосуванні такого заходу.

Стаття 42. Поліцейські заходи примусу

1. Поліція під час виконання повноважень, визначених цим Законом, уповноважена застосовувати такі заходи примусу:

- 1) фізичний вплив (сила);
- 2) застосування спеціальних засобів;
- 3) застосування вогнепальної зброї.

2. Фізичним впливом є застосування будь-якої фізичної сили, а також спеціальних прийомів боротьби з метою припинення протиправних дій правопорушників.

3. Спеціальні засоби як поліцейські заходи примусу - це сукупність пристроїв, приладів і предметів, спеціально виготовлених, конструктивно призначених і технічно придатних для захисту людей від ураження різними предметами (у тому числі від зброї), тимчасового (відворотного) ураження людини (правопорушника, супротивника), пригнічення чи обмеження волі людини (психологічної чи фізичної) шляхом здійснення впливу на неї чи предмети, що її оточують, з чітким регулюванням підстав і правил застосування таких засобів та службових тварин.

4. Для виконання своїх повноважень поліцейські можуть використовувати такі спеціальні засоби:

- 1) гумові та пластикові кийки;
- 2) електрошокові пристрої контактної та контактної-дистанційної дії;

- 3) засоби обмеження рухомості (кайданки, сітки для зв'язування тощо);
- 4) засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії;
- 5) засоби примусової зупинки транспорту;
- 6) спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби;
- 7) службові собаки та службові коні;
- 8) пристрої, гранати та боєприпаси світлозвукової дії;
- 9) засоби акустичного та мікрохвильового впливу;
- 10) пристрої, гранати, боєприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень;
- 11) пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії;
- 12) засоби, споряджені безпечними димоутворюючими препаратами;
- 13) водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби;
- 14) засоби та/або пристрої, призначені для виявлення, припинення порушень порядку та правил використання повітряного простору України експлуатантами безпілотних повітряних суден, у тому числі для перехоплення сигналів дистанційного керування, пошкодження чи знищення таких суден та/або складових частин безпілотних авіаційних систем.

5. Під час дії воєнного стану, у разі необхідності відбиття нападу, що загрожує життю чи здоров'ю поліцейського або іншої особи, а також усунення небезпеки у стані крайньої необхідності або при затриманні особи, яка вчинила правопорушення та/або чинить опір поліцейському, поліцейський має право використати підручні засоби.

6. Не є заходом примусу використання поліцейським засобів індивідуального захисту (шоломів, бронежилетів та іншого спеціального екіпірування).

7. Поліцейський зобов'язаний негайно зупинити застосування певного виду заходу примусу в момент досягнення очікуваного результату.

8. Норми забезпечення підрозділів поліції спеціальними засобами та вогнепальною зброєю встановлюються Міністерством внутрішніх справ України.

9. Під час дії воєнного стану поліцейський має право застосовувати заходи примусу, передбачені цією статтею стосовно осіб, які беруть участь у збройній агресії проти України, без врахування вимог та заборон, передбачених статтею 43, частинами четвертою та п'ятою статті 45, а також частиною дев'ятою статті 46 цього Закону.

10. Під час дії воєнного стану у разі застосування поліцейським заходу примусу передбаченого статтею 42 цього Закону стосовно осіб, які здійснюють агресію проти України, та завдання зазначеним особам тілесних ушкоджень, каліцтва, застосування вогнепальної зброї, за наявності можливості, з урахуванням подій на відповідній території, поліцейський усно або за допомогою засобів комунікаційного зв'язку повідомляє свого безпосереднього керівника, який у разі необхідності за можливості повідомляє центральний орган управління поліції та відповідного прокурора.

Стаття 43. Порядок застосування поліцейських заходів примусу

1. Поліцейський зобов'язаний заздалегідь попередити особу про застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї і надати їй достатньо часу для виконання законної вимоги поліцейського, крім випадку, коли зволікання може спричинити посягання на життя і здоров'я особи чи та/або поліцейського або інші тяжкі наслідки, або в ситуації, що склалася, таке попередження є невиправданим або неможливим.

2. Попередження може бути зроблено голосом, а за значної відстані або звернення до великої групи людей - через гучномовні установки, підсилювачі звуку.

3. Вид та інтенсивність застосування заходів примусу визначаються з урахуванням конкретної ситуації, характеру правопорушення та індивідуальних особливостей особи, яка вчинила правопорушення.

4. Поліцейські зобов'язані надавати невідкладну медичну допомогу особам, які постраждали в результаті застосування заходів примусу.

5. Заборонено застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї до

жінок з явними ознаками вагітності, малолітніх осіб, осіб з явними ознаками обмежених можливостей або старості, крім випадків учинення ними збройного чи групового нападу, учинення збройного опору поліцейському, що загрожує життю і здоров'ю інших осіб або поліцейських, якщо відбити такий напад або опір іншими способами і засобами неможливо.

Стаття 44. Застосування фізичної сили

1. Поліцейський може застосовувати фізичну силу, у тому числі спеціальні прийоми боротьби (рукопашного бою), для забезпечення особистої безпеки або/та безпеки інших осіб, припинення правопорушення, затримання особи, яка вчинила правопорушення, якщо застосування інших поліцейських заходів не забезпечує виконання поліцейським повноважень, покладених на нього законом.

2. Поліцейський зобов'язаний письмово повідомити свого керівника, а той зобов'язаний повідомити прокурора про завдання особі тілесних ушкоджень унаслідок застосування фізичної сили.

Стаття 45. Застосування спеціальних засобів

1. Поліцейський для забезпечення публічної безпеки і порядку застосовує спеціальні засоби, визначені цим Законом.

2. Поліцейський уповноважений застосовувати спеціальні засоби тільки у разі, якщо він пройшов відповідну спеціальну підготовку.

3. Загальні правила застосування спеціальних засобів:

1) кайданки та інші засоби обмеження рухомості застосовуються:

а) до особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення та чинить опір поліцейському або намагається втекти;

б) під час затримання особи;

в) під час конвоювання (доставляння) затриманого або заарештованого;

г) якщо особа своїми небезпечними діями може завдати шкоду собі і оточуючим;

г) проведення процесуальних дій з особами у випадках, коли вони можуть створити реальну небезпеку оточуючим або собі;

2) гумові та пластикові кийки застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) затримання особи, яка вчинила правопорушення і чинить злісну непокору законній вимозі поліцейського;

в) припинення групового порушення громадської безпеки і порядку чи масових заворушень;

3) засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії, застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) припинення групового порушення громадської безпеки і порядку чи масових заворушень;

4) засоби примусової зупинки транспорту застосовуються для примусової зупинки транспортного засобу, водій якого не виконав законні вимоги поліцейського щодо зупинки транспортного засобу, або якщо дії водія транспортного засобу створюють загрозу життю чи здоров'ю людини;

5) пристрої, гранати, боєприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень застосовуються для:

а) затримання особи;

б) звільнення особи, незаконно позбавленої свободи, яка знаходиться у приміщенні;

б) електрошоківі пристрої контактної та контактної-дистанційної дії застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) відбиття нападу тварини, що загрожує життю і здоров'ю особи чи поліцейського;

7) спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби застосовуються для:

а) маркування особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення;
б) припинення групового порушення громадської безпеки і порядку чи масових заворушень з метою подальшого виявлення осіб та затримання, а також контролю за переміщенням речей;

8) пристрої, гранати та боєприпаси світлозвукової дії, засоби акустичного та мікрохвильового впливу застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) затримання особи, яка чинить збройний опір, або з метою примусити таку особу залишити територію (транспортний засіб, будівлю, споруду, земельну ділянку), де перебуває така особа;

в) звільнення особи, незаконно позбавленої свободи, яка знаходиться у приміщенні;

9) водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби застосовуються для:

а) припинення групового порушення громадської безпеки і порядку чи масових заворушень;

б) відбиття групового нападу, що загрожує життю та здоров'ю людей;

в) примусової зупинки транспортного засобу, водій якого не виконав законні вимоги поліцейського зупинитися;

г) затримання озброєної особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення;

10) пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, застосовуються для:

а) захисту від нападу, що загрожує життю та здоров'ю людей, у тому числі поліцейського;

б) відбиття збройного нападу на об'єкти, що перебувають під охороною, конвої, житлові та нежитлові приміщення, а також для звільнення їх у разі захоплення;

в) затримання особи, яка підозрюється у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти;

г) затримання особи, яка чинить збройний опір або намагається втекти з-під варти;

г) затримання озброєної особи, яка погрожує застосуванням зброї та інших предметів, що загрожують життю чи здоров'ю людей, у тому числі поліцейського;

д) подання сигналу тривоги або виклику допоміжних сил;

е) знешкодження тварини, яка загрожує життю чи здоров'ю людей, у тому числі поліцейського;

є) припинення групового порушення громадської безпеки і порядку чи масових заворушень;

ж) відбиття групового нападу, що загрожує життю чи здоров'ю людей;

11) засоби, споряджені безпечними димоутворювальними препаратами, застосовуються для:

а) забезпечення маскуваності дій поліцейських, спрямованих на затримання особи, яка чинить збройний опір, або для того, щоб примусити таку особу залишити територію (транспортний засіб, будівлю, споруду, земельну ділянку), на якій вона перебуває;

б) звільнення особи, незаконно позбавленої свободи;

12) службовий собака застосовується під час:

а) патрулювання;

б) переслідування та затримання особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення;

в) під час конвоювання (доставлення) затриманої або заарештованої особи;

г) для відбиття нападу на особу та/або поліцейського;

13) службовий кінь застосовується під час:

а) патрулювання;

б) переслідування та затримання особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення;

14) засоби та/або пристрої, призначені для виявлення, припинення порушень порядку та правил використання повітряного простору України експлуатантами безпілотних повітряних суден, у тому числі для перехоплення сигналів дистанційного керування, пошкодження чи знищення таких суден та/або складових частин безпілотних авіаційних систем, застосовуються під час:

а) припинення порушень порядку та правил використання повітряного простору України експлуатантами безпілотних повітряних суден, якщо є обґрунтовані підстави вважати, що такі судна використовуються для вчинення правопорушення або становлять загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського;

б) охорони визначеної території чи об'єкта із спеціальним режимом, об'єкта критичної інфраструктури або місця здійснення спеціального поліцейського контролю, а також у разі участі у здійсненні державної охорони органів державної влади та посадових осіб.

4. Поліції (поліцейському) заборонено:

1) наносити удари гумовими (пластиковими) кийками по голові, шиї, ключичній ділянці, статевих органах, попереку (куприку) і в живіт;

2) під час застосування засобів, споряджених речовинами сльозогінної та дратівної дії, здійснювати прицільну стрільбу по людях, розкидання і відстрілювання гранат у натовп, повторне застосування їх у межах зони ураження в період дії цих речовин;

3) відстрілювати патрони, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, з порушенням визначених технічними характеристиками вимог щодо відстані від особи та стрільби в окремі частини голови і тіла людини;

4) застосовувати водомети при температурі повітря нижче +10°C;

5) застосовувати засоби примусової зупинки транспорту для примусової зупинки мотоциклів, мотоколясок, моторолерів, мопедів, транспортного засобу, що здійснює пасажирські перевезення, а також застосовувати такі засоби на гірських шляхах або ділянках шляхів з обмеженою видимістю, залізничних переїздах, мостах, шляхопроводах, естакадах, у тунелях;

б) застосовувати кайданки більше ніж 2 години безперервного використання або без послаблення їх тиску.

5. Застосування малогабаритного підривного пристрою для відкриття приміщень є виправданим, якщо шкода, заподіяна охороною законом правам та інтересам, є меншою, ніж шкода, яку вдалося відвернути.

6. Поліцейський зобов'язаний у письмовій формі повідомити свого керівника про застосування до особи спеціального засобу.

Якщо поліцейський заподіяв особі поранення або каліцтво внаслідок застосування до неї спеціального засобу, керівник такого поліцейського зобов'язаний негайно повідомити про це відповідного прокурора.

7. Допустимі параметри спеціальних засобів у частині їх фізичного, хімічного та іншого впливу на організм людини визначаються уповноваженими установами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

8. Правила зберігання, носіння та застосування спеціальних засобів, що є на озброєнні поліції, визначаються нормативними актами Міністерства внутрішніх справ України.

Стаття 46. Застосування вогнепальної зброї

1. Застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу.

2. Поліцейський уповноважений на зберігання, носіння вогнепальної зброї, а також на її застосування і використання лише за умови що він пройшов відповідну спеціальну підготовку.

3. Порядок зберігання і носіння вогнепальної зброї, що знаходиться в розпорядженні поліцейського, перелік вогнепальної зброї та боєприпасів, що використовуються в діяльності поліції, та норми їх належності встановлюються Міністром внутрішніх справ України.

4. Поліцейський уповноважений у виняткових випадках застосовувати вогнепальну

зброю:

- 1) для відбиття нападу на поліцейського або членів його сім'ї, у випадку загрози їхньому життю чи здоров'ю;
- 2) для захисту осіб від нападу, що загрожує їхньому життю чи здоров'ю;
- 3) для звільнення заручників або осіб, яких незаконно позбавлено волі;
- 4) для відбиття нападу на об'єкти, що перебувають під охороною, конвої, житлові та нежитлові приміщення, а також звільнення таких об'єктів у разі їх захоплення;
- 5) для затримання особи, яку застали під час вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти;
- 6) для затримання особи, яка чинить збройний опір, намагається втекти з-під варти, а також озброєної особи, яка погрожує застосуванням зброї та інших предметів, що загрожують життю і здоров'ю людей та/або поліцейського;
- 7) для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження, якщо водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського;
- 8) для примусового припинення польоту безпілотного повітряного судна, якщо є обґрунтовані підстави вважати, що таке судно використовується для вчинення правопорушення або становить загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського, шляхом пошкодження чи знищення безпілотного повітряного судна та/або складових частин безпілотної авіаційної системи.

5. Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю тільки після попередження про необхідність припинення протиправних дій і намір використання заходу примусу, визначеного цією статтею.

6. Застосування вогнепальної зброї без попередження допускається:

- 1) при спробі особи, яку затримує поліцейський із вогнепальною зброєю в руках, наблизитися до нього, скоротивши визначену ним відстань, чи доторкнутися до зброї;
- 2) у разі збройного нападу, а також у разі раптового нападу із застосуванням бойової техніки, транспортних засобів або інших засобів, що загрожують життю чи здоров'ю людей;
- 3) якщо особа, затримана або заарештована за вчинення особливо тяжкого чи тяжкого злочину, втікає із застосуванням транспортного засобу;
- 4) якщо особа чинить збройний опір;
- 5) для припинення спроби заволодіти вогнепальною зброєю.

7. Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю тільки з метою заподіяння особі такої шкоди, яка є необхідною і достатньою в такій обстановці, для негайного відвернення чи припинення збройного нападу.

8. Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю у разі збройного нападу, якщо відвернення чи припинення відповідного нападу неможливо досягнути іншими засобами.

9. Поліцейському заборонено застосовувати вогнепальну зброю в місцях, де може бути завдано шкоди іншим особам, а також у вогнєнебезпечних та вибухонебезпечних місцях, крім випадків необхідності відбиття нападу або крайньої необхідності.

10. Поліцейський зобов'язаний у письмовій формі повідомляти свого керівника про застосування вогнепальної зброї, а також негайно повідомити свого керівника про активне застосування вогнепальної зброї, який, у свою чергу, зобов'язаний поінформувати центральний орган управління поліції та відповідного прокурора.

11. Поліцейський може взяти до рук вогнепальну зброю і привести її у готовність, якщо вважає, що в обстановці, що склалася, можуть виникнути підстави для її застосування.

12. Під час затримання осіб, щодо яких у поліцейського виникла підозра у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину, а також під час перевірки документів у таких осіб поліцейський може привести в готовність вогнепальну зброю та попередити особу про можливість її застосування.

Спроба особи, яку затримує поліцейський із вогнепальною зброєю в руках, наблизитися до нього, скоротивши визначену поліцейським відстань, чи доторкнутися до зброї є підставою для застосування вогнепальної зброї поліцейським.

13. Поліцейський може використати вогнепальну зброю для подання сигналу тривоги

або виклику допоміжних сил, або для знешкодження тварини, яка загрожує життю чи здоров'ю поліцейського та інших осіб.

Стаття 46-1. Застосування поліцейськими поліції особливого призначення зброї та бойової техніки під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України

1. Поліцейські поліції особливого призначення під час дії воєнного стану в разі залучення до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України, а також при виконанні завдань щодо участі в обороні держави мають право застосовувати і використовувати зброю та бойову техніку в установлених для з'єднань, військових частин та підрозділів Збройних Сил України порядку та випадках.

2. Положення цієї статті не поширюється на уповноважених осіб інших правоохоронних органів, які іншими законами України наділені правом застосовувати зброю відповідно до цього Закону.

**Витяг із Закону України «Про запобігання корупції»
від 14.10.2014 року № 1700-VII**

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

антикорупційна експертиза - діяльність із виявлення в нормативно-правових актах, проектах нормативно-правових актів положень, які самостійно чи у поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією;

пряме підпорядкування - відносини прямої організаційної або правової залежності підлеглої особи від її керівника, в тому числі через вирішення (участь у вирішенні) питань прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень тощо, контролю за їх виконанням;

близькі особи - члени сім'ї суб'єкта, зазначеного у частині першій статті 3 цього Закону, а також чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний та двоюрідний брати, рідна та двоюрідна сестри, рідний брат та сестра дружини (чоловіка), племінник, племінниця, рідний дядько, рідна тітка, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, батько та мати дружини (чоловіка) сина (дочки), усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням зазначеного суб'єкта;

державний орган - орган державної влади, в тому числі колегіальний державний орган, інший суб'єкт публічного права, незалежно від наявності статусу юридичної особи, якому згідно із законодавством надані повноваження здійснювати від імені держави владні управлінські функції, юрисдикція якого поширюється на всю територію України або на окрему адміністративно-територіальну одиницю;

корупційне правопорушення - діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;

корупція - використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей;

неправомірні вигода - грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги,

нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

потенційний конфлікт інтересів - наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

подарунок - грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової;

правопорушення, пов'язане з корупцією - діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;

приватний інтерес - будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях;

реальний конфлікт інтересів - суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції - органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції;

суб'єкти декларування - особи, зазначені у пункті 1, підпунктах "а" і "в" пункту 2, пункті 4 частини першої статті 3 цього Закону, інші особи, які зобов'язані подавати декларацію відповідно до цього Закону;

члени сім'ї:

а) особа, яка перебуває у шлюбі із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 3 цього Закону, та діти зазначеного суб'єкта до досягнення ними повноліття - незалежно від спільного проживання із суб'єктом;

б) будь-які особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 3 цього Закону (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі;

виборні особи - Президент України, народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад, сільські, селищні, міські голови;

викривач - фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання;

внутрішні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону - способи захищеного (у тому числі анонімного) повідомлення інформації викривачем керівнику або уповноваженому підрозділу (особі) органу, юридичної особи, у яких викривач працює, проходить службу чи навчання або на замовлення яких виконує роботу, а так само до органу вищого рівня, уповноважена особа якого здійснює контроль за дотриманням антикорупційного законодавства на підвідомчих підприємствах, в установах та організаціях;

зовнішні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону - шляхи повідомлення інформації викривачем через фізичних чи юридичних осіб, у тому числі через медіа, журналістів, громадські об'єднання, професійні спілки тощо;

регулярні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень - способи захищеного (у тому числі анонімного) повідомлення інформації викривачем органам прокуратури, Національній поліції, Національному антикорупційному бюро України, Державному бюро розслідувань, Національному агентству з питань запобігання корупції.

Стаття 3. Суб'єкти, на яких поширюється дія цього Закону

1. Суб'єктами, на яких поширюється дія цього Закону, є:

1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

а) Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступник, Голова та інші члени Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Уповноважений із захисту державної мови, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим;

б) народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад, сільські, селищні, міські голови;

в) державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування;

г) військові посадові особи Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та інших утворених відповідно до законів військових формувань, крім військовослужбовців строкової військової служби, курсантів вищих військових навчальних закладів, курсантів вищих навчальних закладів, які мають у своєму складі військові інститути, курсантів факультетів, кафедр та відділень військової підготовки;

г) судді, судді Конституційного Суду України, Голова, заступник Голови, члени, інспектори Вищої ради правосуддя, посадові особи секретаріату Вищої ради правосуддя, Голова, заступник Голови, члени, інспектори Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, посадові особи секретаріату цієї Комісії, посадові особи Державної судової адміністрації України, присяжні (під час виконання ними обов'язків у суді);

д) особи рядового і начальницького складу державної кримінально-виконавчої служби, особи начальницького складу служби цивільного захисту, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, особи, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України;

е) посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, Бюро економічної безпеки України, дипломатичної служби, державної лісової охорони, державної охорони природно-заповідного фонду, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, і центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику;

е) Голова, заступник Голови Національного агентства з питань запобігання корупції;

ж) члени Центральної виборчої комісії;

з) поліцейські;

и) посадові та службові особи інших державних органів, у тому числі Фонду соціального страхування України та Пенсійного фонду, органів влади Автономної Республіки Крим;

і) члени державних колегіальних органів, у тому числі уповноважені з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель;

ї) Керівник Офісу Президента України, його Перший заступник та заступники, уповноважені, прес-секретар Президента України;

й) Секретар Ради національної безпеки і оборони України, його помічники, радники, помічники, радники Президента України (крім осіб, посади яких належать до патронатної служби та які обіймають їх на громадських засадах);

к) члени правління Фонду соціального страхування України, Фонду

загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Пенсійного фонду, Наглядової ради Пенсійного фонду;

2) особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

а) посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені у пункті 1 частини першої цієї статті, члени Ради Національного банку України (крім Голови Національного банку України), особи, які входять до складу наглядової ради державного банку, державного підприємства або державної організації, що має на меті одержання прибутку, господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, члени Ради нагляду за аудиторською діяльністю Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, які не є особами, зазначеними у пункті 1 частини першої цієї статті, посадові особи та інспектори Інспекції із забезпечення якості Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, члени Ради Аудиторської палати України, посадові особи Аудиторської палати України та працівники комітету з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України та комітетів з контролю якості аудиторських послуг професійних організацій аудиторів та бухгалтерів, Голова, заступники Голови, інші члени Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, крім обраних з числа здобувачів вищої освіти та представників всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, а також посадові особи секретаріату Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;

б) особи, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, приватні виконавці, оцінювачі, а також експерти, арбітражні керуючі, незалежні посередники, члени трудового арбітражу, третейські судді під час виконання ними цих функцій, інші особи, визначені законом);

в) представники громадських об'єднань, наукових установ, навчальних закладів, експертів відповідної кваліфікації, інші особи, які входять до складу конкурсних та дисциплінарних комісій, утворених відповідно до Закону України "Про державну службу", Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування", інших законів (крім іноземців-нерезидентів, які входять до складу таких комісій), Громадської ради доброчесності, утвореної відповідно до Закону України "Про судоустрій і статус суддів", і при цьому не є особами, зазначеними у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої цієї статті;

г) особи, визнані такими, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархами) відповідно до Закону України "Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)";

3) особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків у юридичних особах приватного права незалежно від організаційно-правової форми, а також інші особи, які не є службовими особами та які виконують роботу або надають послуги відповідно до договору з підприємством, установою, організацією, - у випадках, передбачених цим Законом;

4) кандидати на пост Президента України та кандидати у народні депутати України, зареєстровані в порядку, встановленому законом.

Стаття 22. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища

1. Особам, зазначеним у частині першій статті 3 цього Закону, забороняється використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі використовувати будь-яке державне чи комунальне майно або кошти в приватних інтересах.

Стаття 23. Обмеження щодо одержання подарунків

1. Особам, зазначеним у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, забороняється безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки

для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб:

- 1) у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;
- 2) якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи.

Особам, які за будь-який рік, починаючи з 2010 року, належали або належать до осіб, передбачених абзацом третім пункту 3 підрозділу 9-4 "Особливості застосування одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб" розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України, забороняється безпосередньо або через інших осіб одержувати від членів сім'ї такої фізичної особи першого та другого ступенів споріднення, визначених підпунктом 14.1.263 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України, подарунки, які є активами, включеними до одноразової (спеціальної) добровільної декларації відповідно до підрозділу 9-4 "Особливості застосування одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб" розділу XX "Прикінцеві положення" Податкового кодексу України, протягом п'яти років з дати закінчення строку подання декларацій з одноразового (спеціального) добровільного декларування відповідно до Податкового кодексу України.

2. Особи, зазначені у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, можуть приймати подарунки, які відповідають загальноновизнаним уявленням про гостинність, крім випадків, передбачених частиною першою цієї статті, якщо вартість таких подарунків не перевищує один прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка, одноразово, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки.

Передбачене цією частиною обмеження щодо вартості подарунків не поширюється на подарунки, які:

- 1) даруються близькими особами;
- 2) одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси.

3. Подарунки, одержані особами, зазначеними у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, як подарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним підприємствам, установам чи організаціям, є відповідно державною або комунальною власністю і передаються органу, підприємству, установі чи організації у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

4. Рішення, прийняте особою, зазначеною у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, на користь особи, від якої вона чи її близькі особи отримали подарунок, вважаються такими, що прийняті в умовах конфлікту інтересів, і на ці рішення розповсюджуються положення статті 67 цього Закону.

Стаття 24. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поведження з ними

1. Особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняні до них особи у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка, незважаючи на приватні інтереси, зобов'язані невідкладно вжити таких заходів:

- 1) відмовитися від пропозиції;
- 2) за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію;
- 3) залучити свідків, якщо це можливо, у тому числі з числа співробітників;
- 4) письмово повідомити про пропозицію безпосереднього керівника (за наявності) або керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації, спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

2. Якщо особа, на яку поширюються обмеження щодо використання службового становища та щодо одержання подарунків, виявила у своєму службовому приміщенні чи отримала майно, що може бути неправомірною вигодою, або подарунок, вона зобов'язана невідкладно, але не пізніше одного робочого дня, письмово повідомити про цей факт свого безпосереднього керівника або керівника відповідного органу, підприємства, установи,

організації.

Про виявлення майна, що може бути неправомірною вигодою, або подарунка складається акт, який підписується особою, яка виявила неправомірну вигоду або подарунок, та її безпосереднім керівником або керівником відповідного органу, підприємства, установи, організації.

У разі якщо майно, що може бути неправомірною вигодою, або подарунок виявляє особа, яка є керівником органу, підприємства, установи, організації, акт про виявлення майна, що може бути неправомірною вигодою, або подарунка підписує ця особа та особа, уповноважена на виконання обов'язків керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації у разі його відсутності.

3. Предмети неправомірної вигоди, а також одержані чи виявлені подарунки зберігаються в органі до їх передачі спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції.

4. Положення цієї статті не поширюються на випадки одержання подарунка за наявності обставин, передбачених частиною другою статті 23 цього Закону.

5. У випадку наявності в особи, зазначеної у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, сумнівів щодо можливості одержання нею подарунка, вона має право письмово звернутися для одержання консультації з цього питання до Національного агентства, яке надає відповідне роз'яснення.

Стаття 25. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності

1. Особам, зазначеним у пункті 1 частини першої статті 3 цього Закону, забороняється:

1) займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України;

2) входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді)), якщо інше не передбачено Конституцією або законами України, крім випадку, передбаченого абзацом першим частини другої цієї статті.

2. Особа, призначена (обрана) на посаду, зазначену в пункті 1 частини першої статті 3 цього Закону, зобов'язана не пізніше 15 робочих днів з дня призначення (обрання) на посаду здійснити дії, спрямовані на припинення підприємницької діяльності та припинення її повноважень у складі правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, якщо особа здійснює функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляє інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді)), якщо інше не передбачено Конституцією або законами України.

У строк, визначений абзацом першим цієї частини, особі, призначеній (обраній) на посаду, зазначену в пункті 1 частини першої статті 3 цього Закону, забороняється здійснювати підприємницьку діяльність, брати участь у діяльності та прийнятті рішень відповідними органами з дня призначення (обрання) на посаду та отримувати будь-які доходи (винагороду тощо) у зв'язку із здійсненням підприємницької діяльності або перебуванням у таких органах.

3. Обмеження, передбачені частиною першою цієї статті, не поширюються на депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад (крім тих, які здійснюють свої повноваження у відповідній раді на постійній основі), присяжних, помічників-консультантів народних депутатів України, працівників секретаріатів Голови Верховної Ради України, Першого заступника Голови Верховної Ради України та заступника Голови Верховної Ради України, працівників секретаріатів депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України, працівників патронатних служб у державних органах, осіб, зазначених у підпункті "к" пункту 1 частини першої статті 3 цього Закону (крім осіб, зазначених в інших підпунктах пункту 1 частини першої статті 3 цього Закону).

Обмеження, передбачені пунктом 1 частини першої цієї статті, не поширюються на осіб молодшого начальницького складу служби цивільного захисту, які проходять службу в аварійно-рятувальних формуваннях та пожежно-рятувальних підрозділах у змінному режимі (за умови відсутності у таких осіб повноважень із здійснення заходів державного нагляду (контролю), реєстрації декларацій відповідності матеріально-технічної бази суб'єктів господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки, ліцензування), науково-педагогічних, наукових працівників та здобувачів вищої освіти, зокрема військових навчальних закладів (закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти), залучених Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти на оплатній основі до проведення акредитації.

Стаття 26. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування

1. Особам, уповноваженим на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зазначеним у пункті 1 частини першої статті 3 цього Закону, які звільнилися або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, забороняється:

1) протягом року з дня припинення відповідної діяльності укладати трудові договори (контракти) або вчиняти правочини у сфері підприємницької діяльності з юридичними особами приватного права або фізичними особами - підприємцями, якщо особи, зазначені в абзаці першому цієї частини, протягом року до дня припинення виконання функцій держави або місцевого самоврядування здійснювали повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих юридичних осіб або фізичних осіб - підприємців;

2) розголошувати або використовувати в інший спосіб у своїх інтересах інформацію, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням службових повноважень, крім випадків, встановлених законом;

3) протягом року з дня припинення відповідної діяльності представляти інтереси будь-якої особи у справах (у тому числі в тих, що розглядаються в судах), в яких іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в якому (яких) вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності.

2. Порухення встановленого пунктом 1 частини першої цієї статті обмеження щодо укладення трудового договору (контракту) є підставою для припинення відповідного договору.

Правочини у сфері підприємницької діяльності, вчинені з порушенням вимог пункту 1 частини першої цієї статті, можуть бути визнані недійсними.

У разі виявлення порушень, передбачених частиною першою цієї статті, Національне агентство звертається до суду для припинення трудового договору (контракту), визнання правочину недійсним.

3. Обмеження, встановлені цією статтею, поширюються на членів Ради Національного банку України.

Стаття 27. Обмеження спільної роботи близьких осіб

1. Особи, зазначені у пункті 1 частини першої статті 3 цього Закону, не можуть мати у прямому підпорядкуванні близьких їм осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам.

Особи, які претендують на зайняття посад, зазначених у пункті 1 частини першої статті 3 цього Закону, зобов'язані повідомити керівництво органу, на посаду в якому вони претендують, про працюючих у цьому органі близьких їм осіб.

Положення абзаців першого та другого цієї частини не поширюються на:

1) народних засідателів і присяжних;

2) близьких осіб, які прямо підпорядковані один одному у зв'язку з набуттям одним з них статусу виборної особи, крім випадків прийняття близької особи на роботу помічником-консультантом народного депутата України, помічником-консультантом депутата Верховної

Ради Автономної Республіки Крим, помічником-консультантом депутата місцевої ради;

3) осіб, які працюють у сільських населених пунктах (крім тих, що є районними центрами), а також гірських населених пунктах.

2. У разі виникнення обставин, що порушують вимоги частини першої цієї статті, відповідні особи, близькі їм особи вживають заходів щодо усунення таких обставин у п'ятнадцятиденний строк.

Якщо в зазначений строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні особи або близькі їм особи в місячний строк з моменту виникнення обставин підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає пряме підпорядкування.

У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади.